

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din; novice, poslane, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Vedno nove politične kombinacije

Huda zakulisna borba med pašičevci in uzunovičevci. — Uzunovičevci načrti. — Politične avdijence. — Verzije o radikalno-demokratski vladi pod Balugdžićem.

— Beograd, 26. marca. V političnem življenju ni zabeležiti včeraj nikakih važnejših dogodkov. Popoldne se je vršila daljša konferenca radikalnih ministrov v predsedništvu vlade, na kateri se je razpravljalo o političnem položaju. Vlada je še vedno v velikih skrbih radi pravočasne sprejetja proračuna, daš Narodna skupščina skoraj neprestano zaseda ter je tekmo zadnjih dni absorbirala celo vrsto najvažnejših proračunov. Na seji se je zlasti razpravljalo o tem, kako bi se pridobila opozicija za to, da bi se debata v Narodni skupščini kar najbolj skrajšala. Posvetovanja se bodo še nadaljevala in doslej še niso sprejeti nikakoli sklepi.

V radikalnih krogih se vedno živahneje razpravlja o spremembi na vladi po sprejetju proračuna. Opažati je, da se nasprotja med pašičevci in uzunovičevci vedno bolj poglobljajo. V radikalnem klubu je vladala včeraj ves popoldan velika živahnost. Pri pašičevcih se pojavljajo bojazen, da bi ostali izolirani. Stališče obeh demokratskih frakcij, ki dosledno odklanjata sodelovanje z eno samo skupino radikalne stranke, je spravilo pašičevce, ki so računali s tem, da se jim bo posrečilo brez uzunovičevcev ustvariti zadostno večino za vlado, v zelo mučen položaj.

Mehanično sprejemanje proračuna

Narodna skupščina je v četrtek in včeraj sprejela proračune gradbenega, prometnega in poštnega ministristva. — Nezadovoljivo stanje naših železnic.

— Beograd, 26. marca. V četrtek je bil na popoldanski seji Narodne skupščine sprejet proračun ministristva za javna dela. Skupščina je nato v večerni seji prešla v razpravo o proračunu prometnega ministristva, ki se je nadaljevala tudi na včerajšnji seji. Prometni ministrist je podal obširen ekspozé, sličen onemu v finančni odboru, naglašajoč potrebo štedenja in izboljšanja prometnih razmer. Naslednji govorniki zemljoradnik Vujić, radičevac Krajač, sam. dem. Vilder so ostro kritizirali sedanjí sistem, ki se uvaža v prometnem ministristvu. Železnice izkazujejo vsak mesec 100 milijonov Din deficita. Vojaško disciplino je mogoče uvajati šele takrat, ko je tudi vse drugo tako urejeno, da lahko osebe izvršuje svoje dolžnosti. Tega pa pri nas ni. Železnice od dne do dne bolj propadajo. Razprava se je nadaljevala tudi na popoldanski seji in je bil pro-

Ministrski predsednik Uzunović je včeraj dalje časa konferiral s svojimi ožjimi prijatelji. Zatrjuje se, da so razpravljali o razširjenju sedanje vladne koalicije po sprejetju proračuna. Uzunović sam se zavzema za to, da bi stopile v vlado demokratska zajednica in HSS. Z ozirom na dosedanje neuspehe raznih Uzunovićevih emisarijev se v političnih krogih sodi, da je ta kombinacija malo verjetna ter da bo moral g Uzunović slej ali prej dati vladno krmilo iz rok.

Včeraj popoldne sta bila v avdijenci na doru ministrski predsednik Uzunović in ministrist pravde dr. Sršić. Domneva se, da sta ti avdijenci, kakor tudi avdijence predsednika radikalnega kluba Ilije Mihajlovića v zvezi z razvojem notranjepolitičnega položaja.

Zvečer so se razširile v političnih krogih verzije, da naj bi sestavil vlado iz radikalov. SDS in DZ sedanjí berlinski poslanik Živojin Balugdžić. Iz te vlade bi izpadla Uzunović in Maksimović, pač pa bi vstopila v vlado Marko Trifković in dr. Marinković. Taka vlada bi imela v zbornici solidno večino in bi v potrebi izvedla tudi nove volitve.

Vladni krogi sami uvidevajo, da je v sedanjem trenutku potrebna močna in avtoritativna vlada.

račun prometnega ministristva ob 20.30 sprejeti.

Skupščina je nato pričela debato o proračunu poštnega ministristva. Ministrist Vasa Jovanović je podal obširen ekspozé o stanju naših poštarnih naprav, omenjajoč tudi uvedbo zračnega poštnega prometa. Razen v Srbiji, kjer obstajajo še občinske pošte, so vse druge pošte v državni upravi. Pošta hranilnica je aktivna in donosa državi lepe dohodke. Brzojavno omrežje obsega 201.774 km. V prihodnjem letu se bodo začeli polagati kabli, kar bo brzojavni in telefonski promet zelo izboljšalo. Radiotelegrafija je pri nas še v razvoju in kaže v zadnjem letu lep napredek. Govorili so poslanci Pera Marković, Superina, Kokanović in dr. Perić, na kar je vladna večina proračun sprejela. Seja je bila o polnoči zaključena in se nadaljuje danes ob 9. dopoldne. Na dnevnem redu je proračun ministristva za poljedelstvo.

Seja finančnega odbora

— Beograd, 26. marca. Finančni odbor je imel danes dopoldne ob 8. do 9. plenarno sejo, na kateri je nadaljeval razpravo o amandmanih. Na zahtevo vlade mora finančni odbor še tekom današnjega dneva zaključiti razpravo o amandmanih, ki pridejo takoj nato pred Narodno skupščino. Seja Narodne skupščine se bo vršila danes nepretrgoma vso noč, ker hoče vlada na vsak način, da bo proračunska debata hitro zaključena.

Danes je razpravljali finančni odbor o amandmanih pravosodnega in prosvetnega ministristva. Za pravosodno ministristvo so odobreni naknadno krediti v znesku 400.000 ter pros. ministristvu krediti v znesku 3.800 tisoč Din za univerzo v Ljubljani, za gimnazijo v Bitolju ter za razne druge prosvetne institucije. S posebnim amandmanom se pooblašča notranji ministrist, da ustanovi odbor za cenzuriranje filmov. Vse uredbe, ki jih izda ministrski svet sporazumno s finančnim odborom, mora odobriti Narodna skupščina. Finančni odbor bo danes ob 15. nadaljeval svojo sejo.

Znižanje obrestne mere

— Beograd, 26. marca. V prihodnjih dneh se bo vršila seja novoizvoljenega upravnega odbora Narodne banke. Zatrjuje se, da bo ob tej priliki izvršena izvolitev novega guvernerja. Predvsem pa se bo razpravljalo o znižanju obrestne mere. Kakor znano, je Narodna banka nedavno »sklicala konferenco zastopnikov vseh bank, na kateri se je razpravljalo o tem vprašanju. Na podlagi rezultatov te konference bo Narodna banka znatno znižala obrestno mero ter zahteva, da ji slede tudi ostali denarni zavodi, ker bi jim sicer Narodna banka odvzela kredit. Če pa ta akcija ne rodila zaželjenega uspeha, namerava upravni odbor Narodne banke podvzeti korake, da vlada zbornakim potom izvede znižanje obrestne mere.

Današnja seja Narodne skupščine

Razprava o proračunu poljedelskega ministristva. — Minister dr. Kulovec priznava v svojem ekspozéju, da so določeni krediti nezadostni.

— Beograd, 26. marca. Z ozirom na sklep vladne večine bo Narodna skupščina imela danes nepretrgoma sejo vso noč, tako da bi bila proračunska debata najkasneje čekom jutrišnjega dne zaključena. Današnja seja Narodne skupščine je pričela ob 9.30 dopoldne. Uvodoma je sporočil ministrist zunanjih zadev dr. Ninko Perić, da je kralj podpisal konvencije dela, ki so bile v smislu versailleske mirovne pogodbe sklenjene na konferencah v Washingtonu in v Ženevi. Nato je bila prečitana interpelacija posl. Ratarja, ki osporava mandat poslanca Lončarevića. Skupščina je nato prešla na dnevni red ter pričela debato o proračunu ministristva za poljedelstvo.

Uvodoma je podal poljedelski ministrist dr. Kulovec obširen ekspozé, v katerem je naglašal, da se nahaja naše poljedelstvo v

hudi krizi. Proračun znaša 288.920.262 Din. Odrejeni krediti so nezadostni in ne nudijo možnosti za uspešno pobijanje vladajoče krize, ki je kriza nerentabilnosti poljedelstva. Ministrist naglašal, da bi morala država najeti večje zunanje posojilo, da lahko prisloži na pomoč kmetilstvu.

Debato je otvoril zemljoradnik Urojić, ki je ostro kritiziral politiko vlade ter naglasil, da vlada ničesar ne stori, da bi prisložila težko prizadetemu prebivalstvu na pomoč. Naglašal je potrebo smotrane agrarne politike ter izjavljal, da bo glasoval proti proračunu. Za njim sta govorila demokrat Ranković in radičevac Neudorfer. Seja je bila ob 13 prekinjena.

Na popoldanski seji bo govoril v imenu SDS poslanec Demetrović.

Anglija vedno odločneje proti Italiji

Senzacionalne ugotovitve beogradskega angleškega konzula. — Angleška vlada predlaga za Albanijo garancijski pakt, ki naj zamenja tiransko pogodbo.

— Beograd, 26. marca. Včeraj zvečer sta poselila zunanje ministrist angleški in ameriški poslanik. Kakor se zatrjuje, je bila konferenca posvečena vprašanju likvidacije spora z Italijo. Glede preiskovalne ankete doslej še ni bil dosežen sporazum. Razgovori, ki so se vršili včeraj s Parizom, Londonom, Berlinom in Rimom, po dosedanjih poročilih niso doveli do nikakega rezultata, kar je znak, da med velesilami samimi še ni soglasja, kako naj se ta spor reši. V angleških krogih prevladuje naziranje, da bi bil potreben poseben garancijski pakt med Jugoslavijo, Italijo in Grčijo, ki bi naj v prvi vrsti jamčil za neodvisnost Albanije in preprečil vsako vmešavanje v notranje albanske zadeve. S sklenitvijo takega pakta bi izgubile veljavnost vse pogodbe, ki so bile doslej sklenjene med Albanijo in njenimi sosedami ter bi bil obenem razveljavljen tudi albansko-italijanski tiranski pakt.

— Beograd, 26. marca. Angleški konzul Prucell se je več dni mudil na albanski meji, da se na licu mesta pre-

priča o pravem položaju. Včeraj se je vrnil v Beograd ter je ob tej priliki podal novinarjem izjave, iz katerih izhaja, da so mu pred odhodom z gotove strani tako natrobili v ušesa, da je bil prepričan, da se bo izvršil napad Jugoslavije na Albanijo že v par dneh. Prepotoval je več sto kilometrov ter je na vsel tej poti srečal dva jugoslovenska vojaka. Prebivalstvo se sploh ne zmeni za te vesti in mirno nadaljuje svoje posle. Na jugoslovenski strani ni opaziti ničesar, kar bi v najmanjši meri upravičevalo sum, da so Italijanci trditve le količkaj resnične.

Nasprotno pa je angleški konzul ugotovil na albanski strani stvari, ki da jo misli. O tem se ni hotel točneje izraziti, pač pa je namignil, da se v Albaniji nekaj pripravlja. G. Purcell bo poslal o svojih užitih na albanski meji obširno poročilo svoji vladi. Naglasil pa je, da je naša propaganda v inozemstvu pomanjkljiva in da bi se lahko marsikaj preprečilo, če bi bilo inozemstvo o naših razmerah bolje informirano.

Posledice italijanskega poraza

— Rim, 26. marca. Po neuspehih, ki jih je doživela italijanska diplomacija v incidentu z Jugoslavijo, je opaziti v italijanskem javnem mnenju precejšnji preokret, daš objavljajo nekateri listi še nadalje ogabne napade na Jugoslavijo. Uradne in poluradne agenture pa se v svojih komunikacijah že mnogo bolj umere in si prizadevajo, da bi zbrisale mučen vtis, ki ga je napravilo italijansko izjavljanje v vsem znanjem svetu. Poluradna »Radio-agentura« je izdala včeraj komunique, v katerem naglašal, da želi Italija živeti v dobri slogi z Jugoslavijo, s katero je vežejo gospodarski odnošaji in prijateljska pogodba.

Italijansko oboroževanje

— Trst, 26. marca. Te dni je dospelo v luko več italijanskih parnikov z velikanskimi množinami žičnih zaprek, ki so jih transportirali na jugoslovensko mejo. Tudi na Reko prihajajo vedno novi transporti vojnega materiala, ki se odvaja na mejo.

AMERIŠKO POSOJILLO ZA ŠIBENIK

— Beograd, 26. marca. Tukaj se mudi že več dni župan mesta Šibenika dr. Marko Kožulj, ki vodi pogajanja z zastopniki neke ameriške finančne skupine. Z garancijo države bo dobil Šibenik dva in pol milijona dolarjev inozemskega posojila za regulacijo mesta in zgradbo šibeniškega pristanišča. Del tega posojila se bo uporabil za zgradbo ozkotirne proge Šibenik — Knin, tako da bo dobil Šibenik svez z bosanskim zaledjem, Beogradom in Zagrebom. Pogoji za posojilo so razmeroma zelo ugodni.

PROTI VILJEMOVEMU POVRATKU?

— Berlin, 26. marca. Na včerajšnji seji državnega zbora je državni kancelar dr. Marx prečital predlog predsednika pruske vlade, ki zahteva podaljšanje zakona o zaščiti republike. To vprašanje je postalo aktualno zlasti z ozirom na vesti, da se namerava bivši nemški cesar Viljem po prenehanju sedanjega zakona o zaščiti republike zopet stalno naseliti v Nemčiji. Kakor se zatrjuje, so nemški nacionalisti proti vsakemu podaljšanju tega zakona.

Usoda slovenskih gospodarskih zavodov pod Italijo

Trst, 26. marca.

Po zakonski odredbi od lanskega leta se morajo vse zadruge vpisati v centralno zvezo, ki je seveda v fašistovskih rokah. Tako so se tudi zadruge organizacije, ki so včlanjene pri Zadrugi Zvezi v Trstu morale včlaniti pri omenjeni fašistovski centrali.

To pa seveda ni oviralo, da je istrski prefekt pod pritiskom fašistovskega vodstva v Pulji odredil razpustitev štirih slovenskih zadrug v Istri in jim postavil na čelo komisarija. Ostalo je pri tej odredbi kljub temu, da se je zavzel za ta društva celo zastopnik osrednje organizacije iz Rima. Z odlokom od 6. nov. 1926 se je poverilo nadzorstvo nad poslovanjem vseh zadrug z omenjeno zavezo Banki d'Italia, ki bo marala v prvi vrsti ugotoviti, ali ima vsak zavod zadostno glavnico (v nasprotnem slučaju se mora zavod razpustiti) in kako se investirajo hranilne vloge, posebno ali se ne dajejo previsoka posojila poedincom.

S kr. odlokom od 10. februarja 1927 št. 268 se dalje omejuje število hranilnic (s pupilarno varnostjo) in zastavljalnic. Vsi zavodi, kojih vloga so bile 30. junija 1926 manjše od 5 milijonov lir, se morajo združiti z že obstoječo posojilnico v glavnem mestu pokrajine ali sosedne pokrajine. Toda tudi glede takih zavodov, kojih vloga so sicer bile ob tistem času večje od 5 milijonov, toda manjše od deset milijonov, sme ministrist za nacionalno ekonomijo odrediti fusijo s posojilnico v glavnem mestu pokrajine. S tem odlokom bi morale predvsem prenehati Splošna posojilnica v Trstu.

6. t. m. se je vršil v Pulji sestanek s finančno sanacijo istrske trgovine. Sestanka so se udeležili puljski prefekt Cavaliari, zastopniki Zveznega kreditnega zavoda (Istituto federale di crediti) v Benetkah, kateremu je podrejena tudi Julijška Kraljina, fašistovski pokrajinski tajnik Mrach s celotnim fašistovskim direktorijem, senator Chersich in druge take ličnosti. Sestanek je zopet jasno pokazal, da gre stremljenje fašistovskih močtev za tem, da se zapro vsi slovenski gospodarski zavodi v Istri.

Tiskovine vseh vrst

izdeluje lično in ceno

Narodna tiskarna v Ljubljani

Vesti o revoluciji v Albaniji

— Dunaj, 26. marca. Včerašnji dunajski večerni listi objavljajo senzacionalne vesti o revoluciji v Albaniji. Revolucionarji so baje obvladali celo državo in Ahmed bega zaprli.

— Beograd, 26. marca. Z ozirom na vesti dunajskih listov o revoluciji v Albaniji izjavljajo v ministristvu zunanjih zadev, da so te vesti neresnične. Tudi albanski poslanik v Beogradu Cena beg odločno demantira to vesti ter naglašal, da gre za zlobno mistifikacijo.

Velik vlom na Dunajski cesti

Vlomilec odnesel za 15.000 Din gotovine in zlatnine.

Spričo bližajočih se velikonočnih praznikov so zadnji čas tatóvi in vlomilec zopet stopil in akcijo. V Mostah je neznan vlomilec vdrl v podstrešno stanovanje poselnika Jakoba Novaka ter odnesel služkinji, Ani Skubičevi za 700 Din razne obleke in druge malenkosti. Tatovi posejajo tudi javne lokale. Odvetniškemu kandidatu dr. Ferdinandu Sigmundu je tat odnesel iz kavarne »Union« lep, nov površnik, vreden 1200 Din. Zanimivo je, da je površnik izginil iz istega obešalnika, kakor meseca januarja, ko sta bili od tam sneti dve zimski suknji. Tatu ni nikdo opazil.

Včeraj popoldne pa je imel drzen vlomilec — najbrž profesionalist — obilo posla na Dunajski cesti št. 62 v stanovanju ravnatelja dohodarstvenega urada g. Ivana Zupana. Družina g. ravnatelja je bila popoldne odsotna za dve uri na sprejedu proti Posavju. Vlomilec, gotovo dober poznavalec hišnih razmer, je v tem času, med 15. in 17. uro, vdrl v stanovanje, katero je bil odprl s pomarečnim ključem. Druge stvari je pustil lepo na miru, samo za denarjem in zlatnino je gledal. Odnesel je ročno blagajno, v kateri so bili spravljeni 4 bankovci po 1000 Din, 2 po 100, 5 po 10 Din, večja množina avstrijskega srebrnega in zlatega denarja, tako 5 zlatnikov po 20 K, 2 po 10 kron in mnogo »spakonov« po 5 K. V ročni blagajni je vlomilec dobil tudi več raznovrstne zlatnine, tako: zlato damsko uro z verižico, 2 zlati damski ogrlici, 2 zlati damski zapescnici in par hranilnih knjižic. Mestne hranilnice ljubljanske, glasečih se na ime ravnateljevih otrok z manjšimi zneski. Celokupna škoda je cenjena na preko 15.000 dinarjev.

Ko se je družina g. ravnatelja vrnila s sprejeda, je takoj opazila tatvino. Ljubljanska policija je bila o vladu nemudoma obveščena in danes so pričeli detektivni živahen lov za vlomilecem.

Razpadajoče telo invalida na peronu

Sarajevske novine beležijo naslednji prizor, ki ježi lase:

— Dne 22. t. m. dopoldne je privozil sarnični avto na Sarajevsko železniško postajo. Dva bolničarja sta položila na peron živega mrtveca, sedla nazaj v avto in odhajala, odkoder sta prišla.

— Živi mrtvec je invalid Jezdinović, ki je pri obrambi Lovčena izgubil obe nogi. Do lani je prejemal od države celih 12 Din mesečne podpore, letos so mu — radi štednje — prikrašali tudi to. Nekli fantek ga je začel voziti od sela do sela. Toda od milostinje ni mogel živeti. Večkrat gladen kakor sit se je ta živi mrtvec vlekel po snegu in dežju, dokler se ga ni lotila jetika, a na nogah so se mu odprle rane. V takem najbednejšem stanju ga je pred dnevi fantek pripeljal v sarajevsko bolnico, odtod pa ga ekspeadirali na postajo, ker v bolnici ni prostora...

— Celih 32 ur je bedni invalid in hieroj ležal na peronu, okrog njega se je širil strašen vzduh. Ljudje so se zbirali, kleli, protestirali, telefonirali raznim organom, toda nikjer ni za živega mrtveca bilo kompetence. Končno ga je policija z vlakom odpravila v višegradsko občino.

Borzna poročila

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 10.955, Pariz 224, London 277.70, Milan 262, New York 56.85, Praga 168.75, Berlin 13.54, Dunaj 802.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih: Beograd 9.13, Pariz 20.37, London 25.25, New York 520, Milan 23.87, Praga 15.40, Berlin 123.40, Dunaj 73.15.

— Trst, Beograd 38.30, London 105.90, Pariz 85.50, New York 21.80, Praga 64.60, Curih 420.

Ali si že vpisan v Vodnikovo družbo?

Po padcu Šanghaja

Na Kitajskem so se izvršili v zadnjih dneh veliki dogodki. Šanghaj, največje kitajsko mesto, poglavitno pristanišče te ogromne države, ki stoji na ustju največje kitajske reke, glavne prometne žile najbogatejšega in najbolj obljubljenega dela države, veliki, bogati Šanghaj je že nekaj dni v poseti kantonskih čet.

Zavzetje mesta se je pripravljalo že dalje časa. Kantonci so prodirali jako hitro, ali vendar niso udarili naravnost proti mestu, marveč so svojo ofenzivo usmerili proti Nankingu, odkoder bi mogli priti šanghajski armadi za hrbet. Vse kaže, da so to storili iz taktičnih razlogov; očitno so hoteli prisiliti nasprotnike, da sami umaknejo svoje čete iz Šanghaja in se na ta način izognejo komplikacijam, ki bi pač bržkone nastale, ako bi se morali tik pred mestom ali morda celo v mestu samem boriti z glavniimi nasprotnimi vojskami.

Z zavzetjem Šanghaja obvladajo Kantonci vso dolino velevažne reke Jangtsekiang; sedaj imajo tedaj poleg južne v oblasti tudi glavni del srednje Kine in gospodujejo že nad ogromnim ozemljem z ne mnogo manj ko 200 milijoni prebivalci.

Sicer Kantonci s tem še vedno niso dosegli odločilne zmage nad severnimi armadami, ki se bodo lahko branile še dolgo in morda še mogle ostati na severu, kjer je jedro njihove moči, nevisne od južne oblasti. Ali gotovo pa je, da se je z zavzetjem Šanghaja položaj za nasprotnike med sovjetskimi Rusijo in Anglijo spremenil v precejšnji meri v korist prvi. Angleži je zadel s tem nov udarec in njihova pozicija v srednji Kini je s tem še bolj ogrožena kakor je bila že sedaj. Nikakor ni pretirano veselje, ako so v Moskvi zavzete Šanghaja proslavili z velikanskimi demonstracijami, ki so imele svojo ost obrnjeno zoper Angleže.

Brž nato so Kantonci zavzeli tudi Nanking, ki ga sicer ni niti od daleč primerjati s Šanghajem po važnosti, ki pa pomeni vendarle dovolj važno postojanko. V Nankingu so se zgodili dogodki izredne važnosti. Kantonci so se tu nakrat znašli v konfliktu z mednarod-

nimi četami in naseljenci, osobito angleškimi in ameriškimi, in pri tem je nekaj inozemcev izgubilo življenje, med ranjenici pa je celo sam angleški konzul. Ti dogodki so položaj silno komplicirali in napetost med Kantonci in inozemci (osobito Angleži) se je s tem zelo podčrtala. Kantonci na eni in Angleži ter Amerikanci na drugi strani med seboj v obliki ultimatumov, kar priča dovolj zgovorno, kako resna je postala stvar na Kitajskem.

Angleži nastopajo na Kitajskem sicer dosti odločno, ali kljub temu se na vso moč izogibajo konfliktom in jasno se vidi, da bi radi s pogajani in kompromisi poravnali spor s Kantonci. Zavedajo se očitno, kako težko bi jim bilo danes z oboroženo močjo prisiliti kantonsko vladno, da prizna zahteve angleškega stališča, zato skušajo rešiti svoje gospodarske interese v deželi z mirnejšimi sredstvi. Če se jim bo to do kraja posrečilo, je veliko vprašanje, osobito sedaj po dogodkih v Nankingu, Kantonska vlada se sicer trudi, da bi nastopala napram Angležem korektno, ali množice so nanje tako razdražene, da jih oblast krotila le s težavo oziroma vsaj dela vtis, kakor da je tako. Dogodki se lahko vsak trenutek sami od sebe okretno v smer, ki more povzročiti najhujše komplikacije.

Pričakovati je tedaj, da se bo pozornost sveta v prihodnjih dneh v vedno večji meri koncentrirala na dogodke na Kitajskem. Vpričo tega bodo nedvomno evropske zadeve stopile v ozadje. V prvi vrsti bodo imeli največji interes na tem, da se jim s komplikacijami v Evropi ne otežuje nastop v Kini, njim samim in onim, ki prihajajo kot pomočniki pri tem v poštev. Zato teži sedaj angleška politika za tem, da se evropski spori čim prej in mirno likvidirajo. Tudi za nas je to važno, saj je mogoče, da je zavzetje Šanghaja vplivalo na angleško diplomacijo, da je nastopila tako pomirjevalno v našem sporu z Italijo. Ni dvoma, da bodo storili Angleži v prihodnji dobi raje ono, kar položaja v Evropi ne komplicira še bolj.

Dogodki križem Jugoslavije

Strašna najdba v sodnem poslopu. — Tihotapstvo dveh odličnih dam. — Stroga kazen za vzklík «Eljen Horthy!» — Ženova smrt v poročni noči.

V Veliki Kikindi, kjer prenavljajo sodno poslopu, so predvčerajšnjim zadel na strašno najdbo. Cistilec klozetov je pri izpraznjevanju kanala vrgele na dan strohnelo odrezano človeško glavo.

Komisija, ki je takoj nato dospela na lice mesta, je ugotovila, da gre za žensko glavo, ki je kakih 8 do 9 let ležala v smrdljivi jami. Meso je popolnoma strohnelo, le v lobanji je še nekaj možganskih preostankov. Iskanje ostalih delov trupa je zaenkrat ostalo brez uspeha.

Domneva se, da so zločin zagrešili francoski kolonialni vojaki, zamorci, ki so po prevratu bili nekaj časa nastanjeni v sodnem poslopu. Oblasti proučujejo vse znane vseh pogrešanih oseb, da ugotovijo identiteto ženske, ki je postala žrtev misterioznega zločina.

Naslednja stvar izgleda na prvi mah nekoliko politična, a mi jo bomo vseeno uvrstili med zanimivosti iz naše države. Narodni poslanec Aleksander Mijović je namreč stavil notranjemu ministru interesantno vprašanje, kjer v glavnem navaja:

— Gospodu ministru mora biti znano, da je bila soproga velikega župana v Zaječaru, skupno s soprogo generala Petra Lazarevića zasačena pri tihotapstvu. Pri razkritju tihotapstva je bil navzoč sam veliki župan Krstić. Vojni minister je takoj odstranil generala Lazarevića in s tem pokazal, da se take stvari ne smejo dogajati pri najvišjih vojaških funkcijah. Veliki župan, čigar položaj je mnogo občutnejši, pa je še vedno na svojem mestu. Prebivalstvo je revoltirano. Kot poslanec tega okraja prošim ministra za pojasnilo, ali

mu je afera znana in ali smatra, da veliki župan v Zaječaru lahko še nadalje ostane na svojem mestu?

V Somboru se je predvčerajšnjim vršila izredno zanimiva sodna razprava. Na obtožni klopi je sedel Franjo Malbašič, ki je bil pri volitvah v oblastne skupščine nosilec radičevske liste za dardanijski srez. Obtožila ga je državni pravnik, ker je lani v marcu javno na ulici pred večjo množico ljudstva vzklíkal: »Eljen Horthy!»

Zgodilo se je že drugič, da se je obtoženi Malbašič zagovarjal za slični prestopke. Ni še namreč mesec dni, ko je sedel pred sodniki, ker je na ulici z najgršimi besedami blatil Srbe, Srbijo in vse, kar je srbsko. Bil je takrat obsojen na 6 mesecev zapor.

Kakor takrat se je Malbašič tudi sedaj branil, da je bil popolnoma pijan in da se absolutno ne spominja svojih izvalnih vzklíkov na čast madžarskemu državnemu upravitelju. Toda sodišče je njegovo obrambo zavrnilo, ker so priče potrdile, da je bil Malbašič v dovolj treznem stanju. Obtoženec je torej pred novno kazen: mesec dni zapor in 500 dinarjev globe. Ker se pričakuje, da bo višja instanca ob sodbi potrdila, bo torej radičevski kandidat Malbašič v kratkem nastopil sedemesečni zapor.

V Vukučevcih pri Jajcu se je mladi posestnik Brizo poročil z devočko Mando Marušikovo iz sosednjega sela. Svatha je bila prav vesela in okrog polnoči so se svate zadovoljni razšli, ženin in nevesta pa sta v kamrici legla k počitku. Prej sta še dobro naložila v glistasto peč, da ju ne bo zeblo.

Ladislav Vladyka:

Skrivnost mrtvašnice

XII.

Drugi dan je Kovačik v opoldanskih listih čital, da so ponoči psi raztrgali nekega Vaška, o katerem je bilo znano samo to, da je bil svoj čas v zvezi s strahotnim odkritjem v Košicah, kjer so našli nago Marijo Votupkovo, aretirano in da je služil kot pomočnik grobarja na Košičkem pokopališču. Pse, ki so ga raztrgali, je imel pri sebi v bajti blizu Bečkove opekarne v Košicah.

Popoldne mu je prinesla Milina služkinja pismo. Mila ga je prosila, naj izpolni svojo obljubo in pride drugi dan na obed.

Pisala je: Sama bom, mož se danes odpelje. Še nikoli nisem bila tako mirna kakor zdaj. Vaška so raztrgali psi. Pot mimo Vaškove bajte je bila Kovačiku zelo neprijetna. Zdal ni bilo več dvoma, da je prišel prepozno. Bajto sta stražila dva redarja in okrog ograje so se zbirali radovedneži. Kovačik je šel hitro mimo, da bi ga domačini ne spoznali.

Mila je že čakala v jedilnici. Sedela

je v naslonjaču, naslonjena na blazinicco. Podala mu je obe roki.

— Kako me veseli, da si prišel. Zdal vidim, da si res priden.

Nagnil se je, da bi ji poljubil roko, toda Mila je roko umaknila in mu nastavila ušnice.

— Lahko me poljubiš, zdaj sem zopet sama in sicer še bolj kot poprej.

Za hip je okleval, potem jo je pa poljubil.

— Nekam melanholični smo, pa se bova že razumela, kaj ne?

— Ubogi Vašek! Smili se mi in škoda ga je.

— Ali si čitala današnje opoldanske liste?

— Saj še ni poldne. Liste dobivamo šele po eni. Morda jih imaš pri sebi?

Ali kaj poročajo o tem? Ne, čakaj, povej mi raje, kaj pišejo. V listih je gotovo dolgočasno in obširno poročilo.

Ustregel je njeni želji in odložil novine.

— Kakor želiš. Posrečilo se mi je ugotoviti, do je bil pravzaprav ta Vašek. Gotovo ne uganem, pa če bi še tako ugibala. Vašku je ime, ali bolje rečeno, je bilo ima Vaclav Polavsky. Stanoval je nekoč na Vinohradih. tam daleč pri pivovarni. Bil je eden najboljših,

Zdaj so ženinovi domači doigo čakali z zadržkom. Četudi je bila poročna noč, se je domačin le zdelo prečudno, da se novoporočenca nista dvignila niti premaknila v kamri. Vrata so bila zaklenjena, iz špranje pa se je pojavljala dim. Vdrl so v kamro in našli novoporočenca na postelji v globoki nezavesti. Onesvesti ju je smradljiv dim, ki se je tekot noči razvijal v peč in napolnil sobo.

Hitro so oba onesveščena prenesli na sveži zrak. Toda k zavesti so zbudili le nevesto, ženin pa je že bil mrtev.

Sport

Semifinale za pokal LNP

Ilirija — Hermes 7 : 3 (3 : 1).

Na igrišču Primorja na Dunajski cesti se je včeraj odigrala semifinalna tekma za pokal LNP za ljubljansko okrožje. V semifinalu se je poleg Ilirije in Primorja pretekli tudi šišenski Hermes, ki velja danes poleg Ilirije za eno najmočnejših moštvev v Ljubljani.

Včerajšnja tekma med Ilirijo in Hermesom je potrdila, da je renomirani Šiškarjev upravičen. Hermes je bil prvaku res trd oreh in razmeroma visoki poraz ne odgovarja poteku igre. Igra je bila ves čas odprta, mestoma je prevladovala Ilirija, a mestoma Hermes, škoda le, da njegov napad ni znal izkoristiti nekaj prav lepih šans. Ilirija, ki je nastopila z novimi močmi, ni zadovoljila. Igrala je preveč enolično, pa tudi kombinacijsko šibko. V napadu se je obneala leva stran Kreč Dobričlet, desna ni bila zadostno vigrana. Krilci niso držali kontakta z napadom in obrambo. V obrambi je ugaljal energični Pleš, dočim je Marv običito kazal precejšnjo nesigurnost. Mi klavčič ima na vesti prvi gol.

Jedro Hermes je bilo v napadu, ki pa je pred golom preveč okleval. — Krilci in obramba niso zadostili svoji nalogi in niso sijo glavno krivdo na porazu.

Prvi polčas je ob izmenjajočih napadih potekal v razmerju 3 : 1 za Ilirijo. V drugem polčasu je Hermes nekoliko opesal, tako da je Ilirija dosegla še štiri gole, Hermes pa dva (1 enajstmetrovka).

Sodil je g. Kramarič.

V prvenstveni predtekmi drugega razreda je ambiciozno moštvo Reke odpravilo Krakovo 4 : 3. Reka je bila boljša v prvem. Krakovo v drugem polčasu. Sodil je zadovoljivo g. Kemperle.

MARIBOR: Pokalna tekma Rapid — Maribor 5 : 3.

CELJE: Pokalna tekma Atletiki — Celje 4 : 2. Tekma je bila prekinjena v 32 minuti drugega polčasa, ker so Atletiki protestirali proti golu Celja.

Ilirija — Maribor 10 : 6 (3 : 1).

Dasi je Ilirija v četrti zvečer tekmo radi slabega vremena odpovedala, so se Mariborčanke, ki niso prejele brzojava, pripeljale v Ljubljano. Mesto ob 11. se je nato vršila tekma ob 14., a radi odpovedi žal ob slabi udeležbi. Tekma je bila prav pestra in živahna ter je pokazala, da sta obe družini kljub začetku sezone še v dobri formi. Ilirija je bila za nianso boljša in odločnejša pred golom in je zmago zaslužila. Levji delec niso seveda zopet Bernikova, od katere je sedem razantnih bomb obsedelo v mreži. Dobra je bila tudi Tratnikova v krilski vrsti, le da je morda preveč nesistematično letala po igrišču. Jermolova je bila v голу izvrstno razpoložena, imela pa je tudi čvrsto oporo v branilni Brodarjevi.

Maribor je imel svoje najboljše moči v napadu, kjer sta paradiralji Vugova in Vobova; vendar pa so napadalke preveč kombinirale in bile v streljanju na gol radi zimske pavze precej nesigurne. Ugajala je tudi branilka, krilki pa sta zaostajali za ilirskimi.

Tekmo je zadovoljivo sodil g. Cizel iz Maribora.

Občni zbor LHP

Včeraj dopoldne se je vršil v kavarni Emona občni zbor Ljubljanskega hazenskega podseveda. Udeležilo se ga je 8 klubov: Atena, Ilirija in Primorje iz Ljubljane, Maribor, Merkur in Rapid iz Maribora ter SK Ptuj in Mura. Manjkal je samo Hermes.

Občni zbor je potekel mirno in stvarno. Po odpravljenih tekočih zadevah in podelitvi absolutorija je razpravljalo o hazen. zvezi, ki že par let spi. Sklenil je pokreniti akcijo, da se že vendar enkrat sestane hazenska glavna skupščina, ob enem pa da se prenese sedež zveze iz Zagreba v Ljubljano ali Beograd.

Spremeni se način prvenstvenih tekem; in klubi Slovenije se razdelijo v I. (Atena, Ilirija, Primorje, Maribor in Mura) in II. razred (vsi ostali klubi). Ob enem pa se vrše tekme tudi za prvenstvo ljubljanskega in mariborskega okrožja.

Službeno glasilo LHP bo sportna rubrika »Slov Narod«.

V novi odbor so bili izvoljeni: predsednik dr. Mayer, podpredsednik dr. Robič (Maribor), tajnik Pevalšek (Ilirija), blaginjski častnik Mihalčič (Il.), teh. referent Balesar (Ilirija), odborniki: Vodeb (Maribor), Janjšigajeva, Polakova (obe Atena), Vontina (Primorje), revizorji: Kroflič (Atena), Saplja (Jadran).

— Prvo kolo nogometnega prvenstva v Ljubljani. Pokalno tekmovalje v LNPu se prekine za nekoliko nedelj s pomladnimi prvenstvenimi tekmami. Jutri, v nedeljo, se odigra na sportnem prostoru ASK Primorja prvo kolo I. razreda, in sicer igra ob 14.30 Hermes in Jadran, ob 16. uri pa Ilirija in Slovan. Razen tega igra dopolne ob 10.30 drugorazredna dvojica Slavija in Krakovo. — Stanje prvenstva v Ljubljani izza jesenske sezone je sledeče: I. razred: Ilirija 7 točk, Slovan in Hermes po 4 točke, Jadran 3 točke, Primorje 2 točki, II. razred (vključno včerajšnji rezultat Reka : Krakovo 4 : 2): Slavija 8, Reka 7, Panonija 4, Svoboda 2, Krakovo 1 točka.

— Split — Zagreb 1 : 0. Včeraj bi se umela v Zagrebu vršiti medstna tekma Zagreb - Split. Splitski podsavez pa je v zadnjem hipu odpovedal tekmo. V Zagreb so prispeli samo trije igrači, Poduje, Benčič in Bonacič. JNP je nato na hitro roko sestavil dva zagrebška tima, od katerih je bil eden ojačen s tremi splitskimi. Publiku je bila zelo ogorčena radi postopanja splitskega in zagrebškega podseveda in je glasno dala duška svojemu nezadovoljstvu. Tekma je končala z 1 : 0 za »Split«. JNS je uvedel strogo preiskavo.

— Šime Poduje, o katerem smo poročali, da se je prijavil za zagrebški klub Derby, izjavlja, da bo i v nadalje zastopal barve Hajduka.

Šah

Zaključek šahovskega turnirja v Newyorku

I. Capablanca, II. Aljehin, III. Niemcovič.

V sredo je bil zaključen šahovski turnir v Newyorku, na katerem je sodelovala elita šahovskih mojstrov vsega sveta. Kakor je bilo pričakovati, je odnesel prvenstvo slovit Kubanec in šahovski svetovni prvak Capablanca. Njegova zmaga je popolna, ker je znatno prekosil vse svoje nasprotnike. Od odigranih 20 partij 19 je 8 dobil, 12 remiziral, izgubil pa nobene.

Najnevarnejši je bil Capablanci genijalni taktik Aljehin, ki pa je slabo startal in se je šele v finišu povzpelo do sfinalne forme. Resen pretendent za svetovno prvenstvo je postal tudi Niemcovič, ki je s svojimi šestimi zmagami dokazal, da je skrajno nevaren napadalec, škoda le, da ima šibke živce. Tekom turnirja je moral tudi štirikrat kapitulirati, dočim je Aljehin doživel samo dva poraza, enega od Capablance, drugega od Niemcoviča. Tik za Niemcovičem se je plasiral naš prvak dr. Vidmar, ki je tudi slabo startal, a si je kasneje opomogel ter je bil z Niemcovičem že na paralelni višini. V zadnjem turnusu pa mu sreča ni bila preveč naklonjena, kajti remiziral je vseh pet partij, kar je Niemcoviču pripomoglo, da si je s pol točke pred Vidmarjem zasigural tretje mesto in nagrado 1000 dolarjev. Razmeroma dobro je na turnirju odrezal ameriški prvak Spielmann, dočim je Marshall izbral precej podrejeno vlogo.

Končni rezultat velepomembnega šahovskega turnirja je sledeči: Capablanca 14 točk, 2000 dolarjev nagrade; Aljehin 11½ točke, 1500 dolarjev nagrade; Niemcovič 10½ točke, 1000 dolarjev nagrade; dr. Vidmar 10, Spielmann 8, Marshall 6 točk. Vsi štirje si dele nagrado v znesku 1000 dolarjev.

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mestni trg 15
Izdovatelj doznikov
Na drobno Na debelo
Zaloga sprehajalnih palic
Stari delalci za sanove orodja.

vse je počenjal? Praška policija si bo zdaj oddahnila. Rešitev zagonetke ji pade sama v roke.

— Škoda, da naju tisto noč nad kamenolomom ni spoznali in da ga tudi midva nisva spoznala.

— Da, ako bi se bili spoznali, bi bil konec te senzacionalne skrivnosti drugačen.

Nagnila se je h Kovačiku.

— Zdi se mi, da obžaluješ to, kar se je zgodilo.

— Toda Kovačik ni odgovoril. Zamislil se je in stopil k oknu.

— Nekdo se bliža vili. Več gospodov vidim. Najbrž bo zopet kaka komisija. Ali hočeš, da jih namesto tebe zlepa odpravim?

— Čemu, morda pa izveva od njih kaj novega.

Kmalu se je oglasil zvonec in služkinja je šla odpirat.

V vežo so stopili štirje gospodje. Kovačik jim je šel naproti.

— Saj to je doktor Kovačik, gospoda! Baš smo vam poslali vabilo, a vi ste kot nalašč tu. Res, prijetno iznenađenje.

Komisar, ki je na košičkem pokopališču aretirali Kovačika, se je zdaj podviral in mu prijateljsko stisnil roko.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 26. marca 1927; katoličani: Albert; pravoslavni: 13. marca, Nikifor. Jutri: Nedelja, 27. marca. 1927; katoličani: Ivan; pravoslavni 14. marca, Benedikt.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Gledališče: Drama: »Danes bomo tišč.« — Opera: Ob 15.: »Carmen.« Kinematografi: Matica: »Rinaldo Rinaldini.« — Ob 9.30 in 11. v Matici: »Ekspedicija kapitana Scotta na Južni tečaj.«

DEZURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra cesta; Hočevar, Sp. šiška.

ZA NAŠE NAROČNIKE.

Danes in v ponedeljek so na vrsti izkaznice serij K in L.

Kako se spoznavamo

Dolgo smo že ujedinjeni, pa se vendar še ne poznamo. V tem pogledu je zanimiv prispevek k spoznavanju naših velmož povzročil nedavni govor neugnanega Stipice, ki je dr. Ninčiču in še raznim drugim pripisal židovsko poreklo.

— Ni mogoče! je nato novinarjem izjavil dr. Ninčič. Ves svet ve, da sem rojen v Sumadiji in da sta moj oče in mati bila pravoslavna Srba. In kolikor poznam svoje prednike za par generacij nazaj, ni v njih nikoli bilo druge krvi kakor srbska pravoslavna. V ostalem pa tega ne izjavljam, kakor da bi smatral za sramoto biti Žid, marveč zavoljo čiste resnice.

Dr. Ninčiča torej zdaj poznamo po čisti srbski pravoslavni krvi, kar je vsekakor upoštevanja vredno dejstvo. Zanimivo pa bi bilo vedeti, kakšnega porekla je Radič. Novinar Krakov, ki ga je Radič istotako proglasil za Žida, navaja v svojem odgovoru med drugim:

— O g. Radiču trdijo, da je ciganskega rodu, kar ravno tako ni sramotno. Čeprav med cigani ni tako velikih mož kakor med Židi, je pa mnogo gošljev, tamburašev, kovačev, pa celo tudi tako zgovornih ljudi kakor gosp. Radič.

Novinar Krakov pristavlja, da vsega tega o Radiču nikoli ni trdil, pač pa je pripravljen, da g. Radiču osebno dokaže, da on (Krakov) ni židovskega, marveč poljskega plemiškega rodu. Demantiji prizadejih, ki jih je Radič proglasil za Žide, se utegnejo nadaljevati. Prav, da jih spoznamo. O Radiču pa itak že v vsi pametni svet, da se v njem pretaka hrvaška, seljaška, mirotvorna, katoliška kri. Faljen Isus!...

Tržne cene v Ljubljani

Kljub slabemu, deževnemu vremenu je bil današnji sobotni trg izredno živahan. Na trgu je bilo mnogo blaga, zlasti zelenjave, jaje in krompirja. Cene so v splošnem neizpremenjene. Le cene krompirja se dvigajo. Na trg se kmelje pripeljali okoli 45 vozov krompirja, mnogo rožnika za seme. Cene 2—2.25 Min na debelo. Cele ostali potrebščinam so neizpremenjene:

I. Meso in mesni izdelki. Goveje meso: v mesnicah 18, na trgu 18, II 10—15, telatna I 20, II 17, prašičje meso I 22.50, II 19 do 20, slanina 20—22, slanina na debelo 21, prekajena slanina 25, gnat 30—35, prekajeno meso I 30, II 26—27.50, prekajen jezik 35, kostrunovo meso 13—14, jagnjetina 20, kozliček 20, konjsko meso I 8, II 6, sveže suhe kranjske klobase 25, polprekajene 32 do 35, suhe 50.

II. Perutnina in ribe: Kokoši 30—40, petelin 30—35, karp 25—30, linj 25, ščuke 20 do 30, postrvi 60, klini 15—20, mrene 20—25. Perutnine je na trgu malo.

III. Mlečni izdelki in kruh. Mleko 2.50 do 3, surovo maslo 44, čajno maslo 55, maslo 44, bohinjski sir 36—40, sirček 10, jajca par 1.75—2, beli kruh 6, rjeni 5, rzeni 5.

IV. Mleški izdelki in poljski pridelki. Moka št. 0 5.50—6, št. 1 domača 5.25, št. 2 banaška 5.25, št. 3 domača 4.50, št. 4 banaška 4.50, kaša 6—7, ješprenj 6—10, ješprenjek 12, koruzna moka 3—4, koruzni zdrob 4 do 4.50, pšenični zdrob 7, ajdova moka I 9, II 6—8, ržena moka 4.50—5. — Fižol ribničan q 400, prepeljar 400, grah 430—500, leča 700—800.

VI. Kurjava. q premoga 42, m³ trdih drv 150, suhih 75.

VII. Zelenjava. Na trgu obilo zelenjave. Glavna solata 3—4 glavica, aserica 16, endivija 16, berivka 50 kg, motovnice 80, radič 16—20, kisto zelje 4, karfiol 10—12, kolerabec 10—12, špinata 16—19, stročji grah 18—20, čebula 4—5, česenj 8—10, krompir 2—2.25, kisa repa 3, zelenjava za juho 8 do 10, korenje 1.50—8.

— Upam, da ste že pozabili ono neprijetno zadevo in da niste več hudi nani. Gotovo ste takrat razumeli, da sem storil samo svojo dolžnost.

Kovačik si je mislil nekaj drugega, vendar pa ni hotel obuiati spominov na prvo srečanje s komirarjem. Zadnje dni se je zgodilo toliko novega, da na stare dogodke ni bilo časa misliti.

Kovačik se je predstavil dvema prišlecema. Druga dva je že poznal. Izvedel je, da bi gospodje radi govorili s Horalkom in se podrobno informirali o dogaj, ki sta raztrgali Polavskega.

Zal jim je bilo, da je Horalek odpoval. Izjavili so, da bi bilo najbolje, da se takoj vrne. Potem so vprašali, da-li bi mogli govoriti z milostivo, ki je gotovo doma.

To vmešavanje Horalka v Vaškovo zadevo Kovačiku ni bilo po volji, dasi ga ni presenetilo, ker je že vnaprej vedel, da se afera ne bo končala brez Horalka. Bal se je pa

Propadanje naših železnic

K protestnemu shodu železničarjev v Ljubljani. — Nesposobnost železniške uprave. — Diletantsko črtanje proračuna. — Škoda je neprimerno večja od prihrankov.

Kakor poročamo na drugem mestu, se je vršil v četrtek zvečer v Mestnem domu protestni shod, ki ga je sklical Udruga železničarjev. Na shodu so se zbrali predstavniki železničarjev, ki so se v protestu izražali proti nesposobnosti železniške uprave. Protestni shod je bil zelo zanimiv, saj so se na njem izražali tudi predstavniki drugih strokovnih inštitucij. Protestni shod je bil zelo zanimiv, saj so se na njem izražali tudi predstavniki drugih strokovnih inštitucij.

Ne more se trditi, da bi bila naša država, kar se prometa tiče, na slabšem kakor so bile druge države v prvih letih po vojni. Prometne naprave so povsod mnogo trpele in bila bi prva dolžnost merodajnih inštitucij, da bi se takoj prva leta pričelo s temeljitim popraviljem, kakor so to storile druge države. Na to so opozarjali železničarske organizacije, to so ob vsaki priliki naglašali gospodarski krogi, a vse zaman. Posledica tega je bila, da so naše železnice od dne do dne propadale in danes stojimo skoraj pred katastrofo.

Pa tudi ob dvajseti uri se nismo spametovali. O tem najbolje priča sedanji proračun ministrstva za promet. Kljub temu, da se je sedanja vlada pobahala, da je polkrala na to mesto strokovnjaka, ki naj pravi končno red, ni izgleda, da bi se to zgodilo. S sodelovanjem železničarskih organizacij se je sestavil točen proračun, ki je upošteval najnujnejše potrebe železnic. Toda mesto da bi vlada storila vse, da stavi na razpolago potrebna sredstva, se je omejila na birokratično restrukturiranje proračuna. Finančno ministrstvo je posamezne postavke kratkoročno percentualno znižalo, ne da bi se vprašalo, ali je to v interesu prometne službe dopustno in sploh mogoče. Vlada glasovalna mašina ne bo ganila s prstom in tako bo proračun eprejet kakoršen je.

In posledice? Poznavalci razmer se prijemajo za glavo! To, kar se počenja, je nekaj gorostastnega. Posebno hudo pa bo prizadelo Slovenijo. Dokazano je, da je za ljubljansko direkcijsko kakovostnih ni manj kot 38 milijonov premoval kreditov! Generalna direkcija se je postavila na komodno stališče. Mesto, da bi skušala potom zvišanja dohodkov s primerno tarifno politiko in pametnim ter poštenim gospodarstvom doseči kritje za izdatke, je kratkoročno razdelila nezadostne kredite na posamezne direkcije, češ, izhajate kakor veste in znate. Če vam krediti ne zadostujejo, pa odpuščate delavstvo. To stališče se zlasti naglašuje glede Slovenije.

Ljubljanska direkcija je točno precizirala vse svoje potrebe in se omejila na minimum, pod katerega sploh ni mogoče iti, ako se noče, da bi promet tudi v Sloveniji popolnoma odpovedal. Toda vse zaman. Merodajni krogi so na intervencije odgovorili, da ima ljubljanska direkcija itak preveč osebja, poleg tega pa da imajo slovenski delavci za 20 odstotkov višje plače kot drugod in da je torej redukcija med in osebja popolnoma umestna. To stališče je zastopal prometni minister v svojem ekspoziciji v finančnem odboru, kjer je naglašal, da stane popravo lokomotiv in vozov v mariborski delavnici za 20 odstotkov več kakor pa n. pr. v Nišu. Vse to je deloma res, toda g. minister in drugi merodajni gospodje bi morali tudi povedati, kaj je temu vzrok. Zamolčali pa so, da so pri železnici v Sloveniji zaposleni v veliki večini ljudje, ki služijo pri železnici že po dvajset in več let in imajo na podlagi svoje službene dobe pravico do višjih prejemkov, dočim je delavstvo v ostalem delu države zaposleno največ po nekaj let in še ni doseglo one višje stopnje, ki je predvidena v zakonu o prometnem osebju. Dokazano pa je na drugi strani tudi, da so železnice v Sloveniji kljub vsem težkostam v vsej državi v najlepšem redu in delavstvo strokovno na višku. »Popravljenec lokomotive prihaja iz drugih delavnic v Mariboru, da jih tam še enkrat popravijo!

Kaj namerava storiti železniška direkcija s 1. aprilom, ko bo morala razpolagati z znižanimi krediti po novem proračunu, še danes ni znano. Ugotovljeno je le toliko, da

manjka za delavce gradbene stroke 11 milijonov, za delavce strojne stroke 10 milijonov in za eksekutivno osebje 27 milijonov dinarjev kreditov, ako se hoče obdržati sedanji železniški redukciji. Če se hoče obdržati sedanji železniški redukciji, mora odpuščati več tisoč delavcev in vpokojencev in vpokojiti vse, ki so dosegli predpisano službeno dobo.

Kako bo izgledal potem naš promet, je drugo vprašanje. Merodajni inštituti vse premalo upoštevajo, da se razvija preko Slovenije ves mednarodni promet in da se stavi radi tega na slovenske proge mnogo večje zahteve kakor pa drugod. Ze sedaj so proge v takem stanju, da morajo vsak teden zmanjševati brzino vlakov. Če bo šlo tako naprej, bo kmalu ves mednarodni promet krenil drugam ali pa bomo radi železniških nesreč morali plačevati milijonske odškodnine tujcem, ker nočemo žrtvovati nekaj milijonov za redno vzdrževanje prometnih naprav.

Koliko bo vsled tega trpelo naše gospodarstvo, o tem je nepotrebno izgubljati besede. Ze lanske jeseni se je v času glavne izvozne sezone izkazalo, da je morala železniška uprava radi pomanjkanja vozov in lokomotiv sabotirati tovarni promet. S tem so se seveda zmanjšali dohodki železniške uprave, gospodarski krogi pa so trpeli velikanško škodo. Letos pa bo, ako bo nameravana redukcija res izvedena, stanje še mnogo slabše. Od železniškega osebja se ne more zahtevati, da dela čudeže. Slovenski železničarji so do danes vestno in pošteno služili. Bil bi naravnost zločin, ako bi se jih danes, v dobi najhujše gospodarske krize, postavilo na ceste. Vsa javnost je enodušna v tem, da se to ne sme zgoditi. V železniški upravi naj se uvedeta red in čut odgovornosti; naj se prepreči milijonske zlorabe in znižajo osebnih izdatki tam, kjer se to lahko zgodi brez vsake škode. Naj se znižajo taničme in razne doklade visokih funkcionarjev in država bo prištedila milijone, ki jih bo lahko dala na razpolago za plačilo delavstva in vzdrževanje in izboljšanje naših železniških prog.

Merodajni krogi pa naj tudi ne pozabijo, da je bil slovenski železničar oni, ki je v najkritičnejšem trenutku zastavljal vse svoje sile, da Slovenija ni postala žrtev zahrbtnih nakan naših narodnih sovražnikov, ter da je slovenski železničar v najtežji dobi vestno vršil svojo službo. Slovenski železničarji pač niso zaslužili, da se jih predstavlja sedaj kot nekatke izkoriščevalce države in to v času, ko sede v vladi ministri one stranke, ki si lasti patent na zastopstvo slovenskih interesov. Gospodje v Beogradu naj se zavedajo, da bo, ki ga bijejo železničarji proti nameranim redukcijam, ni le boj železničarjev za svoje interese, marveč boj cele Slovenije za ohranitev neokrnjenega prometa v Sloveniji, ki je doslej še vedno reševal uglel jugoslovenskih prometnih razmer pred izumiranjem!

H. A. V. SCHLETTOW
PAUL RICHTER

?? ? ?

??

Križarka

Guy de Maupassant:

Izповed

Prosili ste me, dragi prijatelj, naj vam pripovedujem o najstrašnejšem dogodku iz mojega življenja. Zelo stara sem že, nimam ne otrok, ne sorodnikov. Lahko vam torej odkrijem svoje srce. Obljubite mi samo, da mojega imena nikoli ne boste izdali.

Pripovedovati vam hočem o strašni drami, pri kateri sem bila proti svoji volji navzoča. Ta drama me spominja na strašno osvetlo ljubosumnega zdravnika Dupeccqua.

Poročena sem bila z bogatim veleposelnikom, grofom Hervejem, Bretoncem starega plemiškega rodu. Moj mož je bil orjaške postave in originalne zunanjosti. Po svojih navadah je bil res pravi plemič, ni se pa odkloval po duševnih sposobnostih. Njegovi možgani so bili preprosti in izvestni pojmi, ki sta jih vplela sinu v glavo oče in mati. V svojih nazorih je bil brezobziren. Nikoli ni računal s tem, da so na svetu tudi ljudje z drugačnimi nazorami. Mislil je, da mora vedno in povsod obveljati njegova. Nedvomno je bila njegova glava zabarikadirana. Do njegovih možganov ni mogla nobena taka misel, ki bi jih osvežila in prezračila, kakor prežarči veter skozi odprta okna in vrata zakajeno sobo.

Grad, v katerem sva živela, je stal sredi prostrane ravnine. To je bilo ogromno, mračno poslopje, obdano z visokimi drevesi. Park, pravi pragozd, je bil okrog in okrog obdan z globokim jarkom. V ozadju sta bila dva rib-

nika, okrog katerih je rastle visoka, gosta trava. Pri jarku, ki je spajal oba ribnika, je dal moj mož postaviti leseno barako, iz katere je streljal divje rade.

Poleg običajne služinčadi smo imeli starega gozdarja, ki bi bil dal življenje za mojega moža in mlado komornico, ki je oboževala mene. Komornico sem pripeljala pet let pred poroko iz Spanije. Bila je zapuščena sirota črnih oči, temne polti in črni las, ki so ji padali v gostih kodrih na čelo. Stara je bila takrat 16 let, toda človek bi mislil, da ji ima že 20.

Blizala se je jesen in raca za raco je padla pred lovsko puško. Pri nas in v okolici je bil lov na divje rade v polnem razmahu.

Nekega dne sem se seznanila na lovu z nekim mladim gospodom, baronom C... Začel je pogosto zahajati k nam. Potem so njegovi poseti naenkrat izostali in kmalu sem pozabila, da sem barona sploh poznala. Toda že prve dni sem opazila, da se je mož v obdobju z menoj zelo izpremenil. Postal je mračen in zamišljen, vsaka malenkost ga je spravila v slabo voljo in začel se me je izogibati tudi kot ženske. V moji spalnici sploh ni prihajal. Čisto sem slišala ponoči previdne korake, ki so se bližali vratom moje spalnice, potem so se pa izgubili v daljavi.

Moje okno je bilo v pritličju in pogosto se mi je zdelo, da se nekdo plazil okrog gradu. Končno sem opazila moža na čudne nočne prikazni. Začuden me je pogledal, rekoč:

— Saj ni nič strašnega. Gozdar je star in ker ne more spati, kolovratil ponoči okrog gradu.

Narodni železničarji v boju za svoje pravice

V četrtek zvečer se je vršil v Mestnem domu v Ljubljani dobro obiskan protestni shod Udruga železničarjev. Na shodu so se zbrali predstavniki železničarjev, ki so se v protestu izražali proti nesposobnosti železniške uprave. Protestni shod je bil zelo zanimiv, saj so se na njem izražali tudi predstavniki drugih strokovnih inštitucij. Protestni shod je bil zelo zanimiv, saj so se na njem izražali tudi predstavniki drugih strokovnih inštitucij.

Zborovanje je vodil g. Leopold J. u. g. ki je v svojem uvodnem nagovoru naglasil, da postaja položaj našega prometa od dne do dne obupnejši. V markantnih besedah je orisal, kako vsled slabega gospodarstva naše železnice od leta do leta bolj propadajo, kako naš promet na vsej črti nazaduje. Proge se čimdalje manj popravljajo, vozovi in lokomotive propadajo, ker se ne popravljajo, toda mesto, da bi se železniška uprava zagnala in vsaj v zadnjem trenutku vse te nedostatke odpravila in dvignila naš železniški promet zopet na ono višino, ki jo je zavzemal nekoč, znižuje kredite in odpušča osebje. Tako početje je zločin nad državo in nad železniškim uslužbenstvom, ki v najtežjih razmerah vestno in pošteno opravlja svojo službo in odgovorno službo.

Za njim je g. Ivan Deržič v daljšem govoru orisal prizadevanje UJUZB, da zaščiti interese železničarjev in opozori merodajne kroge na dalekosežne posledice takega početja. Vsako leto je Udruga železničarjev narodnih železničarjev pravoceno opozarjala na to, da so krediti, odrejani za osebje in vzdrževanje prog prenikli. Toda našli so vedno le gluha ušesa. Ze lanske leto se je izkazalo, da manjka v proračunu znesek 250 milijonov Din. Čez par mesecev je morala železniška ministristvo potem v rmanov iskati kritja. Isto je letos. Prvotno je znašal proračun 4 milijarde Din. Ker pa so predvideni dohodki le z 2,2 milijarde, so v finančnem ministristvu kratkoročno percentualno znižali posamezne postavke in črtali proračun kar za polovico. Vsled tega so sedaj vsi predvideni krediti prenikli. Nikdo ne vpraša, kako naj direktije izhajajo. Direktije so dobile samo nalog, da kreditov ne smejo prekoračiti. Če torej hočejo s temi krediti res izhajati, morajo odpuščati veliko število osebja v vseh panogah.

V imenu trgovske zbornice je spregovoril zborniški tajnik g. Mohorič, ki je naglasil, da so vsi gospodarski sloji solidarni z železničarji v boju za izboljšanje prometnih razmer. Slično izjavo je podal v imenu Zveze industrijev g. ing. Šuklje, ki je še posebej naglasil, da proti slovenskim železničarjem ni bilo nikdar nobenih pritiskov in da se gospodarski krogi dobro zavedajo, da slovi ves promet v teh težkih in nevarnih razmerah na ramah slovenskega železničarskega uslužbenstva.

Nato je bila sprejeta soglasno resolucija, ki pravi med drugim:

Dodeljeni krediti ljubljanski direkciji so za vzdrževanje prometa nezadostni. Redukcija osebja v direkciji in eksekutivi (prometu, gradbi itd.) ni na mestu, ako se hoče obdržati promet v dosedanjih izmeri. Slovenski železničarji odločno protestirajo proti redukciji bodisi nastavljenega osebja bodisi delavstva, ker pomeni taka redukcija upravljanje železnic v Sloveniji in s tem v zvezi gospodarsko propadanje ne samo Slovenije, temveč cele države.

Slovenski železničarji odločno vztrajajo na popolnem uveljavljanju Surnega delavnika, na odmeri plač in med na podlagi eksistentnega minimuma za življenje. Zadnjič apelirajo na slovensko javnost, na vse politične stranke in gospodarske korporacije, da solidarno povzignejo svoj glas za obstoj železnic v Sloveniji.

Železničarji so lahko pripravljeni, da jih bo v tem boju, ki ni samo boj za njihove interese, marveč za interese celokupne javnosti in države same, podpirala vsa javnost brez razlike stranke in stanu. Kajti vsi se dobro zavedamo, kaj pomeni dober promet.

Naznanilo.

Kdor želi imeti letos prvovrstno in najmodernejšo slikarijo, naj naroči le pri tvrdki

Ivan Martinc,

sobni stikar in pleskar. LJUBLJANA, Poljska cesta 20. Konkurenčne solidne cenel

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča

Drama:
Sobota, 26. marca Gobeš. Delavska predstava pri znatno znižanih cenah. Izven.
Nedelja, 27. marca ob 20. »Danes bomo tiči«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 28. marca Macbeth. B.

Opera:
predstava pri znižanih cenah. Izv.
Sobota, 26. marca Mrtve oči. E.
Nedelja, 27. marca ob 15. Tajda. Izven.
Ponedeljek, 28. marca. Zaprt.

Spominski dan Beethovne smrti

Pred 7 leti, na dan 16. decembra 1920, je nemški narod proslavil 150-letnico Beethovne rojstva. Danes, ob stoletnici Beethovne smrti, pa se ves kulturni svet z naizgledno pijeteto klanja njegovemu spominu. V onih letih po prevratu je nemški narod v proslavljanju enega svojih največjih mož oživljal svoje ponižno dostojanstvo, danes ves krog prosvitljenih narodov poveličuje ime in delo glasbenega velikan, ki je objel svet.

V izredno velikem obsegu je tudi Ljubljana kot predstavnica kulturnega Slovenstva proslavila Beethovnov spomin. V trikratni dovršeni izvedbi nam je bila podana grandiozna Deveta simfonija in z njo vred je bila naša javnost že v tolikih prilikah poučena o Beethovnu in njegovem delu, da opušča vse suhoparne biografske podatke.

Danes poteka sto let od Beethovne smrti. Davno je že strohlole pevčevu srce, ki je v življenju prelivalo neizmerno trpljenje v čisto, visoko, vseobsegajočo radost. Sto let je mrtve orjak Beethoven, a dalje v večnost se kakor blesteča zvezda skozi vesolstvo nosi duh in blešč njegovega nemurjčega dela.

Slava velikanu Beethovnu!

Solski koncert Beethovne IX. simfonije. Izvajanje Beethovne IX. simfonije pod vodstvom ravatelja Polića se še enkrat ponovi in sicer kot solski koncert, namenjen izključno le solski mladini. Prvotno je bil datum določen 26. marca, vsled tehničnih zaprek pa se preloži na april, kar bo ravateljstvom javljeno potom posebnih dopisov.

Umetniška razstava prof. Fr. Kopača v Splitu. Dne 24. t. m. je slovenski slikar Frano Kopač v umet. salonu Galicieve na Marmontovi ulici v Splitu odprl svojo razstavo slik, portretov krajin z dalmatinskega in benečanskega obrežja, z Gorenjske, iz Rima i. dr. skupaj 120 del v olju, pastelu, akvarelu, par radirank in perorisb. Med portreti so zlasti zanimivi župana dr. Tartaglien, dona Fr. Bulča, dr. Lj. Leontića, podpolkovnika Turudića, argent konzula Rosanija i. dr. Splitska »Nova Doba« poroča o Kopačevi razstavi jako priznalo.

P. Hugolin Sattner: »Tajda«. Jutri, v nedeljo popoldne od treh se pole v ljubljanski operi Sattnerjeva opera »Tajda« z go. Lovštevom in Ribičevom ter go. Betergom. Kovačem in Zupanom v glavnih vlogah. Pri tej predstavi dirigira delo kapelnik dr. Svava. Vstopnice v predprodaji pri dnevi in blagajni v operi. Konec opere pred šestimi urami. Tako da je vsem znanim gostom omogočen odhod z večernimi vlaki. Na delo, ki pomeni veliko obogatitev naše izvirne glasbene literature in ki je pri premijeri v vsakem pogledu izvrstno uspelo, opozarjamo naše občinstvo. Režija je v rokah g. prof. Sesta.

Pred epidemijo bratis

Lysosform

raskuševalno sredstvo

Tragikomično rušenje ciganske kolonije pri Beogradu

V Beogradu so te dni porušili zloglasno Pistoľi - Malo. To je bila nekaka ciganska in lenuharska kolonija na močvirnatem občinskem zemljišču med električno centralo in Dunavom. Smradljive bajte, kakršne imajo svoj par le še med Culukafri, so tu zrastle po prevratu preko noči ter tvorile pravo zalego nesnage in epidemije. Beograjska občina se je že dolgo pripravljala, da odpravi to sramoto. Parkrat je že pozvala cigane, naj se izselijo. Zaman. V tork je občina po poslednjem brezuspešnem pozivu sklenila kolonijo brez pardona porušiti in odstraniti.

To je bil spektakel, ko je na Pistoľi-Malo prikorakala četa požarnikov s krampi in lopatami! Komaj so začeli izpraznjevati prvo bajto, je med cigani zadonel alarm: Vsi na krov!... Cigane so se postavile v prvo fronto in vpile na vse pretege, cigani pa so splezali na strehe svojih bait in protestirali prav po cigansko:

— S sekirami vas bomo pobili!
Drugi, pomirljivejši, so začeli s politiko:
— Javili smo Boži Maksimoviću. Zdjale pride milistar Boža!...

— To ni nič! Treba javiti kralju. Naj pride kralj!

— Sramota je, ljudje božji, da se to dogaja v Srbiji, v veliki carevini! je kričal najstarejši cigan, ki se je vsedel naravnost na dimnik svoje barake.

— Streljajte, ubijte nas! so kričale ciganke, si razpletale lase in se s pestmi tolkle ob razgaljene grudi.

Ako samo za strašilo aretiramo par glavnih kričalcev, se bodo vsi razbežali kakor miši, je tiho dejal policijski uradnik asistenci in takoj nato glasno zapovedal:

— Orožniki, razženite to drhal!...

V solincu so se zabliškali goli bajonet na puškah. Nastala je panika. Čim so orožniki prišli troje ciganov, so se ostali razpteli in se v divjem begu začeli skrivati po bajtah. Ena sama ciganka se ni umaknila z mesta. Popadla je bajonet, se nekoliko vrezala v roko in zakričala:

— Uuu! Ubili so me, razbojniki! Na pomoč, narode!...

Videč, da le ne more ničesar, se je vrgla na tla in začela z nogami svatvi orožnika, dokler se ni sam pametno umaknil.

Vsi tri prizori so trajali jedva deset minut in ciganska vojska je bila ugnana v kozli rog. Zdjao so požarniki zavilihtli krampe in lopate, bajte so se podirale kakor ob potresu. Cigani in ciganke so sami iznesli svoje stvari na varno ter si urečali prenočišča na prostem. Čez dolgo uro je Pistoľi-Mala predstavljala gomilo ruševin ter nudila tužno sliko kakega orientalskega mesta po potresni katastrofi. Bilo je precej žalostnih prizorov, toda na drugi strani je treba priznati, da je evakuacija Pistoľi-Male v zdravstveni blagor vsem tamošnjim kolonistom. Cigani se zdaj nameščajo po drugih, kolikortoliko zdravejših zakonitih in očajajo na deželo, ostale pa je oblast dirigirala v domovinske občine.

Veseli kotichek

Glasba.

Kavarna. Orkester igra larghetto II. Beethovne simfonije, publika posluša mirno, skoro pobožno.

— Lep komad, pravi gospod Janez in stopi h kapelniku: Kaj pa je bilo to? Kapelnik obrne zvezek svojih not, pogleda na platnico in odvrne:

— Številka 197.

Svoboden poklic.

— Svoboden poklic je pač vendarle res svoboden. Človek je gospodar svojega časa. Lahko pride in gre, kadar hoče.

— To lahko storim tudi jaz.

— Prosim? Ti kot državni uradnik? — Naravnno. Lahko pridem jutraj pred 8. v pisarno, kadar hočem, in grem zvečer po 6. uri, kadarkoli se mi zljubi.

Tudi jaz sem se pripravila na strel, ko se je naenkrat pojavil kakih trideset korakov pred nama v mesečini neznanec. Zdelo se mi je, da beži nagljen naprej. Bila sem tako presenečena, da sem zamolklo vzkliznila. Toda predno sem se obrnila, se mi je pred očmi zasvetilo in v noč je zadonel strel. Neznanec se je zgrudil na tla.

Vsa iz sebe od groze sem začela obupno kričati.

Herve me je zgrabil z orjaško roko za grlo, potisnil k tlom in zopet dvignil. Zavihel me je na rame in odšel k truplu, ki je ležalo v travi. Vrgel me je k mrtvaku s tako silo, kakor da bi mi hotel razbiti glavo.

Mislila sem, da je odbila moja zadnja ura. Hotel me je ubiti in že mi je nastavlil peto okovanega škornja na čelo, ko ga je nekdo od zadaj zgrabil in podrl na tla.

Planila sem pokonci. Na mojem možu je klečala mlada komornica Paquita in kakor divja mačka ga je obdelovala po glavi in obrazu. Potem je naenkrat odskočila, se vrgla na truplo, ga krčevito objela ter začela poljubljati mrtvečeva usta in oči.

Moj mož je ta čas vstal. Nekaj časa je gledal ves presenečen gniljavi prizor in ko se mu je končno posvetilo v glavi, mi je padel k nogam in zajecjal:

— Oh, odpusti, duša draga... Dvomil sem o tvoji zakonski zvestobi in ustrelil sem ljubčka te nesrečne mladence... Vsega je kriv moj gozdar, ki mi je lagal!

Kakor v sanjah sem videla oni strašni objem žive z mrtvecem in grozno je bilo slišati krike najdražjega na svetu oropane mladence.

Dnevne vesti.

Iz Ljubljane, dne 26. marca 1927.

— **Školarji v vojni akademiji.** V četrtak došlo je posejati kraji vojni akademiji in šolskega predavanja.

— **Povratek kraljice v Beograd.** S posebnim dvornim vlakom se je kraljica Marija s svojim spremstvom vrnila iz četrtke s večer iz Bukarešte v Beograd. Kraljico spremlja tudi naš poslanik v Bukarešti Čolak — Antić.

— **Iz sodne službe.** Vpokojena sta višji policijski oficijal pri okrožnem sodišču v Celju Ivan Vrečko in pisarniški oficijal pri okrožnem sodišču v Brežicah Friderik Negovetič.

— **Iz državne službe.** Imenovani so: Za geometra in šefa pri sekciji katastrske evidence v Ljubljani Ivan Pirc in Stanišlav Brinšek, za geometra in šefa sekcije pri sekciji katastrske evidence v Novem mestu Ivan Verbič, za geometra in šefa sekcije pri sekciji katastrske evidence v Murski Soboti Karel Kavšek, za geometra in šefa sekcije pri sekciji katastrske evidence v Višegradu Josip Travnik, za tajnika v upravnem ministru pisar Fran Verbič in okrajni glavar v Ljubljani Stanko Mašič. Na lastno prošnjo so vpokojeni: inspektor oblačne tovarne v Ljubljani Josip Kosem, višji finančni svetnik delegacije ministristva financ v Ljubljani dr. Janjo Ponebšek, višji upravnik davčnega urada v Mariboru Alojzij Kovarčič, višji davčni upravitelj pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani Jakob Milavec in višji davčni upravitelj v Celju Franc Stadler.

— **Novi občni državljanski zakonik.** Pripravljeno pravno sekcija stalnega zakonodajnega sveta v pravosodnem ministru je zaključila razpravo o poglavju glede nasledstva, katero je eno najpomembnejših poglavij občnega državlanskega zakonika in šteje nad sto členov. Sekcija so pripadali univerzitetni profesorji: dr. Dragoljub Arangeljčič, dr. Ojmir Kerk, dr. Živojin Perić, dr. M. Maurovič ter odvetnika Mihašlo Tadić in Dobro Petković.

— **Ceste v Sloveniji.** Povodom proračunske debata v Narodni skupščini je ministar za javna dela podal daljše poročilo o stanju cest v naši državi. Zanimiva je statistika glede cest v Sloveniji. Na ozemlju ljubljanske gradbene direkcije je 5176 km cest, od teh 660 km državnih; druge so nekdaj deželne in občinske. Za vzdrževanje in gradnjo državnih cest v Sloveniji je dodeljen v novem proračunu 4 milijone 996.000 Din. Vzdrževanje ostalih cest prevzamejo oblastne samouprave. Po podatkih delegacije ministristva financ v Ljubljani se je od prejšnjega leta 1926 zbralo na avtonomnih cestnih dokladah v Sloveniji 10.113.944 Din, ki jih ima državna uprava vrnila samoupravam.

— **Zakon o meščanskih šolah.** Komisija v prosvetnem ministru, ki je proučevala osnutek novega zakona o meščanskih šolah, je končala svoje delo. Osnutek bo z dopolnili in izpremenili izločen prosvetnemu ministru. Na ministru željo se pošlita dva izvoda osnutka proforskim svetom višjih pedagoških šol v Beogradu in Zagrebu, da tudi ti dve prosvetni korporaciji proučita glavne določbe novega zakona.

— **Oblastni šolski nadzorniki brez služiteljev.** Oblastni šolski nadzorniki so imeli doslej dodeljene služitelje. Prosvetno ministristvo je sedaj odredilo, da bodo vsi služitelji v svojo štedenja reducirani.

— **Nov predsednik odbora za priznanje zaslug za domovino.** Predsedstvo ministrskega sveta je vzel na znanje ostavko generala Dušana Stefanovića, ki je bil doslej predsednik odbora za izvedbo zakona o narodnem priznanju za domovino zaslužnim možem. Namesto generala Stefanovića je deligatno predsedstvo ministrskega sveta v odbor vpokojenega generala, zdaj državnega svetnika Z. Babića, ki bo odslej predsednik tega odbora.

— **Redukcija v ministru narodnega zdravja.** Ministrstvo narodnega zdravja je odredilo komisijo, ki bo izdelala načrt redukcije uradništva. V komisiji so načelniki vseh oddelkov. Redukcija se bo izvršila 1. aprila. V ministru narodnega zdravja bo reduciranih razmeroma malo uradnikov, ker so bili mnogi reducirani že poprej.

— **Za ureditev kopališč.** V aprilu bo imela stalna komisija za kopališča in morskala letovišča v ministru narodnega zdravja več sej, na katerih bo razpravljala o raznih problemih, tičočih se ureditve naših kopališč. Komisija bo izdelala načrt dela v letošnjem letu.

— **Kongres pravnikov v Sarajevu.** Zastopniki pripravljalnega odbora za letošnji kongres pravnikov v Sarajevu so posejili v četrtak ministrskega predsednika Uzumovića, pravosodnega ministra dr. Srškića, predsednika Narodne skupščine Marka Trifkovića in druge odlične pravnike v parlamentu. Povabili so jih na sarajevski kongres, ki bo ena največjih manifestacij pravne zavesti v naši državi.

— **Nova učna knjiga risanja.** Prosvetno ministristvo je na temelju sklepa glavnega prosvetnega sveta odobrilo knjigo profesorja A. Novaka »Risanje«, ki jo je izdala Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Knjiga se bo uporabljala na osnovnih in meščanskih šolah v Ljubljani kot pomožna učna knjiga.

— **Naši cariniki na Češkoslovaškem.** V sredo zvečer je prispelo 32 naših carinikov v Prago. Na Wilsonovem kolodvoru jih je pozdravil naš poslanik Lazarevič z zastopniki poslaništva in konzulata, honorarni konzul Prodanović, zastopniki praškega veleposlaništva, trgovske zbornice, sindikata (Čsl. tiska, društva Čsl. carinskih uradnikov itd.). Za pozdrave se je zahvalil g. Vukčević, ki se je spomnil v svojem govoru borbe obeh narodov za osvoboditev. V četrtak so si ogledali naši cariniki Prago, jutri se bo pa vršil manifestacijski zbor v Narodnem domu na Vinohradih. Ekskurzijo naših carinikov vodi podpredsednik jugoslovanske ca-

rinke organizacije Popić. Glasilo češkoslovaških carinikov »Četni Vestnik« je izdal povodom poseta naših carinikov slavoslovno število, v kateri iskreno pozdravlja jugoslovanske goste.

— **Članom Slov. lovskega društva.** priporočamo z odstrelom divjega petelina počakati do 15. aprila. — Odbor SLD. 314n

— **V državnem zdravilišču na Golniku** so obiski bolnikov zopet dovoljeni. — **Izredni popusti v zdravilišču Dobrna** pri Celju. Sezija se prične 15. aprila. Vsi državni uslužbenci, častniki, svečeniki, penzionisti, vojni invalidi in vseh navedenih neposrednih svojci, nadalje svoji pomirili in padli vojakov, vojne sirote in ruski invalidi plačujejo za 20dnevno zdravljenje pavšalno svoto Din 1090, vsi drugi pa Din 1280 in dobi vsak za to: 1. enkratno vožnjo iz Celja na Dobro in nazaj, 2. za 20 dni stanovanje, 3. za 20 dni dobro hrano (skrat na dan), 4. 20 kopeli v bazenu ali kabinah, 5. 2kratno zdravniško preiskavo. Ta ugodnost se lahko uporablja od 15. aprila do zaključno 10. junija. Vse druge cene razvidne so iz prospektov, ki ga uprava pošlje na željo brezplačno. 310n

— **Smrtna kosa.** Včeraj je umrl v Ljubljani strokovni učitelj Tehnične srednje šole g. Leopold Cesar. Bil je mož dela in kremenitega značaja. Zavod in tovariši ga bodo težko pogrešali. — **Danes je preminula** v Ljubljani vdova ga. Marija Zajc. roj. Pust. Dosegla je visoko starost 78 let. Bila je blaga, dobra žena in skrbna mati. Pogreb bo v nedeljo ob pol šestih popoldne iz Hrenove ulice št. 19. Blag ji spomin! Žalujemo naše iskreno sožalje!

— **Zabavno družabno potovanje v Severno Ameriko.** Paroplovna družba Comp. Generale Transatlantique priredi v času od 4. maja do 22. junija 1927 drugo družabno potovanje v Severno Ameriko in nazaj. Načrt potovanja je sledeči: Dunaj, Pariz, New York, Philadelphia, Atlantic City, Washington, Chicago, Detroit, Cleveland, Niagarski slapovi, New York, Pariz, Dunaj. Odhod potnikov je 4. maja z Dunaja ob 13.40 uri z brzovlakom. Celokupna vsota, ki jo posameznik vplača za vožnjo in prehrano, znaša 560 dolarjev, v katerem znesku so zapopadene tudi avtomobilske vožnje, poset gledališč in drugih znamenitosti v posameznih krajih, kakor tudi napitnine. Prijave najpозnejše do 15. aprila 1927. Podrobnosti in natančna polasnila se dobe pri zastopniku družbe Cie Transatlantique g. Ivan Krakarju, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35. 315-n

— **Sokol Ljubljana II.** Naša tradicionalna akademija je pred vrmi. Vsak, ki ima le količikaj smisla za sokolsko delo, za delo lepote, bo prišel na prireditve dne 2. aprila v Kazino. Tudi za zabavo bo skrbnjeno, posebno ker se bo dalo krepko plesati. Vstopnina je minimalna (10 Din) in to lahko vsakdo pogreša. Imel pa bo zato vsestranski užitek. Vstopnice se dobe v predprodaji pri društvenih funkcionarjih. 316-n

— **Obsojen hujšak v frančiškanski obleki.** Poročali smo o spopadu v Cituku v Hercegovini, kjer so pred mesecem nahulskani Orli izvalili krvav spopad s hrvaškimi sokoli. Pri preiskavah po spopadu je očitno našlo nedovoljen samokres tudi pri frančiškanku Pašku Martinu, ki je bil radi tega pred dnevi obsojen na 230 Din globe.

— **Propagandni film proti trahomu** namerava izgotoviti zagrebški higijski zavod, ker se ta opasna očesna bolezen na Hrvaškem, posebno pa v Medimurju, naglo množi. Film bo posnet na področju Hrvatske in Slavonije, izgotovil pa ga bo zagrebški laboratorij. Režija je poverjena g. Milanu Marjanoviću, kot operater pa bo funkcional g. Halla.

— **Pri bolehanju na železnicah in jetrh,** žolčnih kamnih, zlatci urejuje naravna »Franz Josef« grenčica prebavljanje na najbolj popoln način. Izkušnje na kliničkih potrujejo, da je domače zdravljenje »Franz Josef« vodo posebno učinkovito, ako se to jemlje, mešano z vročo vodo, zjutraj na teš železnic. 14L

— **«ITO» zobna pasta** najboljša. 163/T

Iz Ljubljane

— **Iz Sosvet na ljubljanskem magistratu.** Notranji minister je imenoval vladnemu komisariju ljubljanske mestne občine sosvet petih članov bivših občinskih svetovalcev in sicer štiri iz SLS in enega iz NRS. V sosvet so imenovani: bivši podžupan dr. Ivan Stanovnik, prof. dr. Valentin Rožič, šolski ravnatelj Ivan Nep. Jeglič, računski svetnik Jože Pirc in odvetnik dr. Vladimir Ravničar. Sosvet bo prihodnje dni sklican k prvi seji.

— **Iz Pogreb ge. Minke Jelačinove** se je vršil v sredo popoldne ob izredno veliki udeležbi vseh slojev ljubljanske občine. Pokopal je, da zna javnost ceniti nesčisljivo in požrtvovalno delo na narodnem in humanitarnem polju, kjer je pokojnica storila toliko dobrega. S hvaležnostjo se je spominjajo nešteti, ki jim je direktno ali indirektno pomagala v stiski, njeno smrt obžalujejo vsi, ki so jo videli in spoznali v tišem delu za bedne in bolne.

— **Iz V spomin blagopokojne ge. Minke Jelačinove** je daroval Podpornemu društvu slepih v Ljubljani g. Ivo Schuster 200 dinarjev. Iskrena hvala! — Odbor.

— **Iz Tridesetletni jubilej zvestega službovanja** praznuje danes g. Matija Znidaršič, ki od 26. marca 1897. opravlja službo oskrbnika civilne jahalnice v Ljubljani. V dolgi dobi svojega vestnega službovanja je bil in še ostane marljiv vezalec številnih dam in gospodov. Mnogim je pomagal na konja, pa pomaga še danes, saj je navzlic 63 letom svoje starosti čvrst, zdrav in gibek kakor mladenič. Tak naj nam še dolgo ostane!

— **Iz Zabavni večer konservatoristov** je v četrtak zvečer lepo zaključil ljubljansko zimsko sezono. Kazinska dvorana je bila napolnjena z gosti, med katerimi je bila tudi dvorna dama ga. Tavčarjeva. Program je bil pretežno kabaretnega značaja in izbran tako posrečeno, da so se vsi prisrčno zabavali in da je potekel kar prehitro, čeprav je bil potem na sporedu ples. Vse točke so bile živahno aklamirane, nekatere so se morale celo ponoviti. Društvo konservatoristov se je s to svojo prvo zabavno prireditvijo tako dobro uveljavilo, da lahko tudi za bodočo sezono računa na dober obisk.

— **Iz 6% stanovanjsko posojilo mesta Ljubljane** so nadalje podpisali: Tvrđica Ivan N. Adamič 5000 Din, Kauschegg Karol 10.000 Din, Jugoslovensko Siemens d. d. 10.000 dinarjev, Remec & Ko. tovarna z upnjenim poštvo, 3000 Din, Kopitar Mari, žena skladničarka, 1000 Din, Andree Leopold, profesor, 1000 Din, 9 neimenovanih skupno 15.000 Din.

— **Iz Ekspedicija kapitana Scota na Južni tečaj.** Na željo občinstva, katero si včeraj radi popolnoma razprodanih predstav tega izredno lepega in zanimivega filma ni moglo ogledati, predvaja ZKD isti film še danes in jutri. Današnja predstava, katere je namenjena v prvi vrsti dijaštvi, se prične točno ob 14.30 popoldne, jutrišnje pa kot običajno ob 9.30 in 11. dopoldne. Film zasluži v resnici radi svoje izredne krasote vso pozornost občinstva. Lepota arktičnih krajev in življenje ondotnega živalstva sta v njem podana s tako resničnostjo, da ostane film vsakomur neizbrisno v spominu. Ogledite si le razstavljene slike v izložbenih oknih v kavarni Zvezda in drugod. Vstopnice kupite čimprej v predprodaji kina Matice, da dobitte čim boljše sedeže. Cene prostora 2 in 4 Din.

— **Iz Gremilj trgovcev obvešča** članstvo, da je računski zaključek za leto 1926 vsakemu članu v gremiljni pisarni v vpogled.

— **Iz Kolo jugoslovenskih sester** bo imelo redni letni občni zbor z občinskim dnevnim redom na cvetno nedeljo dne 10. aprila ob 3. popoldne v Narodnem domu.

— **Iz Veliko izbire raznega perila in bluz** priporoča IGN. ŽARGI, Sv. Petra cesta.

— **Iz Tedensko dobajajo krasne pomladanske bluze.** M. Kristoflič-Bučar, Stari trg 9.

— **Iz Občni zbor Kluba ljubiteljev pitčarjev** se vrši 1. aprila t. l. ob 20. uri v restavraciji Ljubljanski dvor z občinskim dnevnim redom. Vabimo k obli nedežbi vse, ki se zanimajo za pse in lov, posebno pa zastopnike in člane ostalih kmetijskih klubov. 312

— **Iz Moška podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda** za št. Jakob in Trnovo priredi svoj občni zbor dne 31. t. m. ob 8. zvečer v gostilni pri Lozaru. Dnevni red občajan.

— **Iz Z Viča,** Danes vsi na predavanje o letki, združeni s filmom v Sokolski dom na Vič.

— **Iz Koncert dne 24., 25. in 27. marca** od 20. do 1. v restavraciji »Pod skalco«.

— **Iz V dramskem gledališču** priredi dne 29. marca ob 8. zvečer dijaški in dijakinje trgovske akademije v Ljubljani ter gojenke trgovske tečaja na ženski realni gimnaziji v Ljubljani dve predstavi: »Ujeti pitček«, veseloigra iz konca 18. stoletja, in »Tretja podružnica«, vesela enodejanka iz gospodarskih krogov. Ker je čisti dodatek namenjen stavbenemu fondu društva »Trgovska akademija v Ljubljani«, opozarjamo javnost, zlasti trgovsko, na to prireditve.

— **Iz Plesni venček** priredi plesni odsek Olepševalnega društva v soboto 26. t. m. na Strelišču pod Rožnikom. Začetek ob 8. zvečer. 304n

— **Iz Izgred v kavarni.** Visoki in močni Stanko, ki je drugače miren in delaven človek, je včeraj pogledal pregledoko v kozarec. Spil je sam kar v tili žalosti pet litrov dalmatince. Prišel je tudi v neko kavarno. Tu se je razvnel in začel metati goste iz kavarne. Razbil je pri tem več kozarcev. Škodo je sicer zanj plačal njegov prijatelj, vzklic temu sta dva stražnika z največjim naporom spravila Stanka v hladni policijski zapor, kjer je še dolgo časa besnel, da so ga morali ukleniti. Danes je bil ves skesan ter je brez protesta sprejel pokoro v obliki dvadnevne policijske zapore.

— **Iz Drobna policijska kronika.** Policija je včeraj in danes zjutraj izvršila pet aretacij. Dva moška sta bila prijeta radi splošnega suma, neka ženska radi tatvine znašila 270 Din, neki veseljaki radi pijanosti in razgrajanja v javnem lokalu in neka Ivanka radi suma tajne prostitucije. Zadnje dni je bilo prijavljenih več tatvin, med drugimi tudi vliom na Dunaski cesti št. 62 pri ravnatelju mestnega dohodninskega urada Ivanu Zupanu. Dva pomočnika sta ovađena radi kaljenja nočnega miru, veselji Tone radi pijanosti. Vozniki — 17 po številu — so ovađeni radi prestopka cestno policijskega reda.

— **Iz Ugoden nakup nogavic,** vezenen in žepnih robcev le pri O. Dobeicu Pred škofijo. 51L

— **Pri nakupu testenin** zahtevajte vedno in povsod samo »Pekatec«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge. 24L

Iz Celja

— **c Krajevna organizacija SDS za Celje-** Okolice je imela v četrtak 24. t. m. zvečer v gostilni Permozer svoj redni občni zbor. Funkcionarji so podali svoja poročila. Iz istih je bilo razvidno krepko delovanje organizacije v preteklem letu in njen napredek. Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor z dosedanjim predsednikom g. Vinko Kučevcem na čelu. Poročalo se je na to tudi o političnem položaju, razpravljalo tudi o bodočem delu v organizaciji. Pri slučajnostih so se obravnavale še nekatere zadeve, narkar je bil lepo uspeh občni zbor zaključen.

— **c Nočno lekarniško službo** opravlja ta teden lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Olavnem trgu.

— **c H. Sattnerjev cerkveni zbor** priredi danes v nedeljo 27. marca cerkveni koncert v farni cerkvi v Celju. Začetek istega ob pol 4. popoldne.

— **c Predavanje.** Sokolsko društvo v Celju priredi v četrtak dne 31. t. m. ob 20.15 zvečer v društveni telodavnici predavanje. Predaval bo dr. Karol Zelenik o temi: »Pogled v zgodovino novejših filozofij«.

— **c Narodna obrana v Celju** je imela te dni svoj občni zbor, ki je bil obiskan lepo od oficirskega zbora, civilno prebivalstvo pa je pokazalo, da se za to važno ustanovo še premalo zanima. Celjska organizacija je doslej omejevala svoje delovanje le na mesto, treba pa bo istega razširiti tudi na zunan. Društvo ima sedaj 15 rednih in 85 podpor-nih članov. Pri volitvah so bile izvoljene razne sekcije, tako finančna, kulturna, privredna, zdravstvena, propagandistična in viteška. V upravni odbor pa so bili izvoljeni dosedanjí člani s polkovnikom g. Naumovičem na čelu.

— **c Ljudsko vseučilišče.** V četrtak je na Ljudskem vseučilišču predavala pisateljica gospa Minka Govekarjeva o Zofki Kveder - Demetrovičevi, o njenem življenju in literarnem delovanju. Predavanje je bilo zanimivo in so se poslušalci za istega zelo intesirali ter mu z zanimanjem sledili.

Gripe, prehlaje, revme
nas najbolj sigurno obvaruje
»BRAZAY«
francosko žganje.

zak. Dobiva se povsod. zašč.

Iz Maribora

— **m Mariborski veliki župan v Beogradu.** Mariborski veliki župan dr. Schaubach je službeno odpotoval v Beograd, da inter-venira v različnih zadevah, tičočih se mariborske oblasti. Zato do nadaljnjega odpa-dejo sprejemni strank.

— **m Poplava dalmatinskih klet.** Menda je malokatero mesto tako poplavljeno z dalmatinskimi kletmi kakor Maribor. Kjerkoli je še kaka neporabna luknja, tam se ti go-tovno čez nekaj časa pojavi kaka dalmatin-ska klet, kjer se toči ružno dalmatinsko vin-ce. Četudi te kleti niso vedno na višku, kar se tiče snage in reda, so vendar le-mnogo bolj obiskane kakor pa druge go-stilne, doli cene vinu niso nižje. Čudno pa je, da oblasti, ki so sicer pri gostilničarjih zelo stroge in zahtevajo največji red in sna-ga, v dalmatinskih kletih marsikaj ne vi-dijo. Le na Aleksandrovi cesti, kjer si je neki Dalmatinec »uredil« klet v bivšem konjskem hlevu, so mu prepovedati točiti vino na drobno, pač pa ga sme prodajati od — 10 litrov naprej. Kakšen smisel naj ima taka »prepoved«, si je pač težko tol-mačiti. Vsekakor pa bi bilo želeli, da bi si obrtna oblast malo točnejše ogledala razne take »klete« in napravila tudi drugod red.

— **m Izlet Mariborčanov v Zagreb.** Mariborska Ljudska univerza je priredila v zimskih mesecih niz predavanj iz hrvatske kulture in hrvatskega javnega življenja. Predavali so profesorji zagrebske univerze in drugi hrvatski kulturni delavci. Sedaj or-ganizira Ljudska univerza izlet v Zagreb, da si interese ogledajo hrvatske kulturne in zgodovinske znamenitosti. Prvi izlet se bo vršil prvo nedeljo po veliki noči dne 24. aprila, drugi pa na binkošne praznike. Za-grebska kulturna društva pripravljajo izlet-nikom skupno z mestno občino svečan spre-jem, ker je to nekak prvi slovenski poset v Zagrebu. Iz Zagreba odpotujejo izletniki na Plitvička jezera.

— **m Ustanovitev odbora upnikov.** Na inicijativo mariborskega trgovskega gremija se ustanovi tudi v Mariboru odbor upnikov veletrgovcev in industrijcev. Odbor bo imel v evidenci vse slabe plačnike ter tako varoval interese veletrgovine. Slični odbori obstajajo tudi že v drugih mestih in zelo uspešno delujejo.

— **m Vlomi v trgovino.** V noči od četrtka na petek je bil izvršen vlom v trgovino Ro-ze Lepoša v Gosposvetski ulici. Neznani storilec je odnesel nekaj drobiža, 15 škatelj cigare, več steklenic konjaka in okrog 5 kg čokolade. Kako je bil vlom izvršen, še ni pojasnjeno.

— **m Sprememba posesti.** Najemnik ka-varne »Jadrana« na Aleksandrovi cesti go-spod Ivančič je kupil kavarno Union na Meljski cesti.

— **m Občni zbor trgovskega gremija v Mariboru** se je vršil pretekli četrtak zvečer v Gambrovi dvorani. Zborovanje je bilo zelo dobro obiskano. Poročila funkcionar-

jev, ki so izrčno poročali o delovanju gre-mija v preteklem letu, so bila z odobravan-jem sprejeta. Gremij je izdal tudi obširno tiskano poročilo, ki razpravlja o vseh aktu-alnih vprašanjih. Odbor je ostal nespreme-njen, ker poteče funkcijska doba še le pri-hodnje leto. Mesto umrlega podpredsedni-ka g. Starkla je bil izvoljen za podpredsed-nika g. F. Feldin. Po zborovanju se je raz-vila animirana prijateljske zabava.

— **m Občni zbor Slovenskega trgovskega društva** preložen. Občni zbor Slovenskega trgovskega društva, ki bi se imel vršiti vče-raj, je radi odsotnosti nekaterih funkci-jonarjev preložen na dne 6. aprila. Ob tej priliki se bo obširno razpravljalo o polo-žaju slovenskega trgovstva na severni meji in sklepalo o akcijah, da se slovenska trgo-vina, ki se mora boriti proti nemški ekspan-zivnosti, vsestransko podpre.

Po slovanskem svetu
Borba proti komunistom na Poljskem

Poljska kot soseda sovjetske Rusije ima mnogo dela z borbo proti komizmu, ki se na Poljskem vedno bolj širi. Neposredno so-edstvo omogoča ruskim komunistom dejan-sko podporo komunistične agitacije, neurej-ša državne in gospodarske razmere, vladajo-ča nezadovoljnost in notranji politični spori pa jim dajejo v roke obilo agitacijskega in propagandnega materiala.

Vlada se je sedaj odločila, da uvede energično akcijo proti komunistični propa-gandi. Demokratska stranka je skupno z osta-limi desničarskimi skupinami predložila za-konski načrt o razpustu komunistične stran-ke na Poljskem. Ta zakonski načrt, ki bo skoraj gotovo sprejet, predvideva, da je vsakega člana organizacij, ki dobivajo iz inozemstva podpore v kakršnikoli obliki, smatrati za iz-dajalca domovine. Za izdajalca je smatrati tudi vsako osebo, ki išče zveze z voditelji ta-kih tajnih organizacij bodisi doma ali v ino-zemstvu. Stroge kazni so predvidene tudi za osebe, ki dajejo takim ljudem potuho in po-doro in prikrivajo njihovo delovanje.

Minister notranjih zadev se pooblašča, da razpusti vse komunistične organizacije. Vsi člani komunistične stranke, ki zavzemajo ka-kršnekoli funkcije, bodisi v občinski ali dru-gi javni upravi, izgube svoje mandate. Vo-lilna komisija se pooblašča, da zavrne kan-didate odnosno vse kandidatne liste, o kate-rih sumi, da so v zvezi z razpuščenimi or-ganizacijami in bi jim služile le kot krinka za nadaljevanje svojega početja.

O tem zakonskem predlogu se vrši v poljski javnosti živahna debata. V splošnem javno mnenje odobrava korak vlade ter ob-solja početje komunistov, ki stremijo za držav-nim preobratom. Vsekakor pa je verjetno, da boji proti komunistom na Poljskem s tem še ne bo končan, ker bodo, kakor povsod dru-god, tudi tukaj poskušali še nadalje rovariti pod zemljo.

— **s Davčni vijak v sovjetski Rusiji.** Do-mači komunistični agitatorji navadno slikajo sovjetsko Rusijo kot raj na zemlji. Da pa gospodarske in življenske prilike v Rusiji niso nič boljše in da tam v znamenju sv. Bi-rokracije prav tako pritiska davčni vijak kakor pri nas in drugod, priča sledeči do-godek, o katerem poročajo tudi ruski listi: Seljak Dimitrije v Kukulovu je dolgoval finančni upravi 80 kopejk (približno 20 Din) na davku. Ker ni mogel plačati, je prišel v hišo ekskutor in se prepiral, da dolžnik nima drugega premoženja kot eno kokoš. Kokoš je prišla v protokol. Finančna upra-va pa se s to ugotovitvijo ni zadovoljila, marveč je zahtevala, da se kokoš zarubi in na javni dražbi proda. Ker je selo Kukulovo oddaljeno od sedeža finančne uprave 18 km, je zaračunal ekskutor v smislu predpisov potne stroške, ki znašajo 2 rublja (50 Din). Toda kokoš je bila prodana za 50 kopejk in finančna uprava zadovoljna, ker je lahko izdala skoro 40 rubljev več, kakor je dobila za prodano kokoš, poleg tega pa odvela siromašnemu seljaku zadnje imetje. Ni vse zlato, kar se svetli...

— **s Zanimiva razstava v Moskvi.** V Mo-skvi bo otvorjena dne 12. marca, to je na 10. obletnico izbruha ruske revolucije poseb-na razstava, na kateri bodo razstavljeni vsi dokumenti, nanašajoči se na to revolucijo. Med razstavljenimi listinami bo tudi origi-nali abdikacije ruskega carja Nikolaja II. in velikega kneza Mihajla na ruski prestol.

Izjava

Tem potom naznanjamo našim cenj. od-jemalcem, da naš dosedanjí zastopnik g. Franjo Berložnik od 22. t. m. ni več pri nas v službi ter kot tak v bodoče ni več upra-vičen sprejemati za nas naročila, temnanj denarna nakazila.

Ljubljana, 26. III. 1927.

»Spectrum« d. d. Ing. Kopista Dubsky in Krstič, tvornica ogledal in brušenega stekla, tvornica Ljubljana, 318/n

Potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, pri-jateljtem in znancem tužno vest, da je naša ljuba mati, stara mati, babica, teta, tašča, gospa

Marija Zajec roj. Pust
vdova

v 78. letu starosti, danes ponoči, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bo v nedeljo, dne 27. marca, ob ½ 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Hrenova ulica 19, na pokopa-lišče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani.

Ljubljana, 26. marca 1927.

Žalujoci ostali.

--- Moda ---

Okusni pariški modeli za pomladanske obleke vseh vrst.

Še o popoldanski modi

Nekam puritanska je letošnja moda kakor že dolgo ni bila. Zato pa je tudi kritika pohvalna kakor redko katero drugo sezono. Splošno diktirana enostavnost išče izraza v tem, da favorizira dve vrsti oblek: z žemperjem in jopico. Žemperjeve obiske so vse ljubke in mladostne. Trikotna ruta ki se elegantno veže okrog vratu, jih pozivlja s svojimi pestrimi barvami. Obleke z jopicami, ki ugajajo moškemu prav tako kakor damam, se letos izpopolnjujejo s televnikom. Barve kontrastirajo: k temnemu krilu dosledno izlreš svetlo svilen ali platnen jopico. Dvobarvnost je letos najbolj eleganta.

Popoldanske obleke se nosijo s polvisokimi ovratniki. So temne, čisto črne z belimi garniturami. Ljubko učinkuje cvetka, ki se nosi ob pasu ali na ramenu. Pas se je letos dobro uveljavil. Podaja obliki lahno sportno noto, ki je navzlic vezeninam in elegantnim materijalom ne moremo pogrešati.

Zorzet, lahne fulardne svile in rumunski krep so blaga sezone. Popoldanska obleka pa se lahko posluži tudi raznih cvetličastih krepev, obenem pa tudi čipke zopet stopajo v ospredje.

Zvečer gospodari vezena. Zlati in srebrni vezji ostanejo moderni kakor črne čipke na barvani podlagi ali kakor svetlobarvne čipke na isto barvni spodnji obleki.

Stilne obleke še nadalje uživajo simpatijo onih dam, ki se ne marajo podvreči ominozi liniji vitkosti. Taft je najbolj priljubljen materijal teh stilnih oblek, istočasno pa se tudi tu uveljavljajo prav tanki tekstilni produkti, med katerimi je til posebno favoriziran. Da, cenjene dame, pri vsej letošnji skromnosti si lahko date po velikomestnem vzorcu izgotoviti večerno toaletto, ki bo kratkoma po 20 do 30 metrov tila.

Letošnji ogrinjači so nekoliko čudni, nekoliko originalni. Kép se drži (iz hermelina je posebno eleganten), šali z resami ostanejo prikladni za večerne prireditve, jopice in plašči so ravno krojeni. Posebnost pa so brezrokavni plašči, ki se enostavno ogrnejo preko ramen. Res, enostavno, kakor vse v letošnji pomladi...

Vizitke

Oblika družabnih stikov se vedno bolj otresa starih spon in čisto pretirana svoboda v občejanju z ljudmi je menda kriva, da se tudi etiketi, kakor je na pr. vizitka, v novejšem času ne pripisuje več tolike važnosti kakor svoj čas. V starih časih ste našli v vsaki paradižni sobi na steklenem podstavku ali v košarici polno vizitk. Zdaj so vizitke redka prikazen.

Vizitka ima znamenito preteklost. Izvira iz Kitajske in še dandanašnji se odlikuje kitajska vizitka z originalno sestavljenimi barvami. Na rdečem ozadju je s črnimi črkami označeno ime in čim odličnejše mesto zavzema dotični Kitajec v javnosti, tem večja je vizitka. Bili so časi, ko so dali mogotci mandarin nositi za seboj več metrov dolgo vizitko. Na zapadu se je pojavila vizitka prvič v Benetkah za časa renesance. Museo Civico v Milanu ima bogato zbirko starih vizitk, med katerimi so beneške najstarejše. Te vizitke so okrašene s slikami, ki predstavljajo razne zanimivosti Benetk, lagune, dožev palačo, Ponte Rialto itd. Renesancne vizitke so iz pergamenta in so se oddajale kot izraz posebnega spoštovanja.

Splošno so se vizitke razširile šele v 18. stoletju, ko je etiketa dobe predpisovala številne vizitke. V Parizu so rabili v ta namen najprej igralne karte, na katerih so bila označena imena. Kmalu so začeli izdelovati posebne listke in razvila se je cela umetnost v izdelovanju vizitk. Okrog imen so umetniki slikali razne vinete, girlande, rože, pastirčke in pastarice. Pozneje so te vesele motive izpodrinili melanholični in na vizitkah so se pojavili porušeni stolpi, razvaline hramov, vrbe-žalujke itd. Litografija je začela pozneje izdelovati vizitke na debelo in namesto umetniško izdelanih vizitk so se pojavile vizitke v sedanjih oblikah.

Kakšna naj bo vizitka? V današnjih časih se zahteva od vizitke v prvi vrsti, da je skromna. Svar takta je, da ostane človek v družbi skromen. Najodličnejši predstavniki javnega življenja so navadno v družbi najskromnejši. Vizitka nekako zastopa človeka tam, kamor ne more priti osebno. Je torej nekaka slika nas samih. Zato vizitka ne

sme biti kričeča. Dame, ki nimajo posebnega poklica, naj ne rabijo vizitk, na katerih je označen naslov njihovega stanovanja. To je kategorična zahteva za vsako pošteno ženo. Ako je treba, se lahko naslov na vizitki pripiše, nikakor pa ne sme biti natisnjen.

Da bo slika popolna, naj omenimo še nekaj o uporabi vizitk. Pri posetih se oddaja vizitka osebi, ki odpre vrata in pripravi posetnika. Ako ne najdemo nikogar doma, pustimo vizitko v desnem robu zavrhano. Ako gre dama v posete s svojim možem, oddasta vsak svojo vizitko. Na vizitkah, s katerimi hočemo svojim znancom čestitati, napišemo v spodnjem kotu p. f. (pour feliciter). Ako gremo izrazit sožalje, napišemo na vizitko p. c. (pour condoleance) in zavijamo levi rob vizitke nazaj. Pri slovesu napišemo na vizitko p. p. c. (pour prendre congé). Ako hočemo z vizitko izraziti zahvalo, napišemo p. r. (pour remercier).

Pogled v poletje

Po prevratu si Dunaj še bolj prizadeva, kakor pred vojno, da bi se uveljavil poleg Pariza kot drugi merodajni center za žensko modo. Dunajski gospodarski krogi vidijo ogromne kapitale, ki se leto za leto stekajo v Pariz baš radi mode, in seveda streme za tem, da bi vsaj del tega zlatega veletoča speljali na Dunaj, ki se je tekom let res že dobil precejšen renome, tako da se »dunajska« moda vedno navaža paralelno s pariško.

Dunajske modne tvrdke skrbno porabijo vsako priliko, da se znova afirmirajo pred domačo in tujo publiko. Na dunajskih velesejnih je modi vsakokrat posvečen velik, skrbno izbran in sestavljen oddelek, večje tvrdke pa prirajo še posebne modne razstave in revije. Tako je vzbudila splošno senzacijo modna revija, ki jo je povodom otvoritve sedanje velesejane priredila v prostorih nekdanjega cesarskega dvora vodilna modna firma Krupnik. Pokazala je nad 200 modelov za poletne obleke vseh vrst. Kakor poročajo dunajski listi, je nudila revija o poletni modi to-le splošno sliko:

Kombinacija krila in bluze bo poleti izginila, kar je tudi umevno; obleka bo zopet celotna, do veljave bo prišel še enkrat komplet. Toalette bodo iz žorže-

ta, muselina ter zelo mnogo iz čipk, katerim se obeta v letošnjem poletju sploh velika sezona. Okusni so kompleti iz žoržeta in dragocene garniture iz čipk. Glavna barva je bela, največkrat sama, včasih pa kombinirana z drugimi barvami, zlasti s črno. Telečja koža se bo

ohranila poleti v naših, stilne obleke pa bodo kakor doslej še v bodoče konkurirale z ravno linijo.

Poletje prinese rehabilitacijo kepa, s katerim bo konkurirala samo velika ruta z resami ali brez njih, v vseh možnih barvah in iz najrazličnejšega blaga.

To in ono o lepih Ljubljankah

Nekoliko epiloga k lepotni konkurenci «Slovenskega Naroda». Humor v pripombah glasovalcev.

Beseda dá besedo, pripomba pripombo — in tako bomo danes z malce dopustno indiskrecijnostjo nanizali nekaj originalnih mnenj, ki so jih cenjeni glasovalci zabeležili na pripombah glasovnic. Dovolite, saj je v interesu bistrenja pojmov in nazorov, zakaj ta ali oni notabene anonimni glasovalec smatra svojo kandidatinjo za najlepšo, poleg vsega pa so posamezne sodbe tako hudomušno vesele, da bi jih vsaka dama akceptirala s simpatičnim nasmeškom kakor posrečen, duhovit kompliment. Začnimo beležiti kar po vrsti:

— Ima žive, črne oči, je prijazna in ljubka, za moj okus najlepša.

— Ima krasno telo in nenavadno ljubeč obraz.

To spominja na ono popularno popevko: »Mara ima... šta ima?... črne oči... bele zube...«

Nekatere druge pripombe so še bolj lapidarne in konkretne:

— Graciozna, zapeljiva, krasotna.

— Obraz pravilen, oči temne, lasje črni, splošna postava lepo raščena.

— Srčkana, sladka, ljubezniva, vedno dobre volje in se rada smeja.

— Prirojena eleganca in finesa sta njen največji čar.

— Ima dober okus družabnosti in resnosti!

— Je priključljiva in srčkana. Človek se že na prvi pogled zaljubi v njo...

No, no, no, kaj pa na drugi pogled? Kako je že dejal Gregorčič o pogledih?

... To so tako splošne sodbe, ki naj bi vsakogar spreobrnil k enakemu okusu. Prišlo pa je tudi nekaj čisto individualnih, med katerimi je gotovo najbolj iskrena naslednja kratka:

— Punček mojega srca!

Par pripomb je prav poetičnih:

— Tak je sladka, tak je mila, kot bi rožice dihalo...

— In sicer zato, ker gleda lepo, zobe »ma bele, noge ne predebele, in srce in dušico kakor zlato...«

— Je vitke postave, od nog pa do glave.

Naslednja rima malo šepa, toda kratki paradoks ni brez soli:

— Čeravno je stara, še vedno je mlada!

Pripominjamo, da je prav lepo število glasov dobilo tudi več starejših dam, če se sploh smemo v današnji dobi izražati o starosti. Glasovali so očitno trezni ljudje, ki ne cenijo samo zunanje lepote, marveč dragoceni notranji zaklad. Družabnost, distingviranost, duhovitost, plemenita značajnost — to so neumrjocne vrline, ki gotovo vedno in povsod pridobijo dami ugled.

— Je zelo luštna in vobče jako simpatična — se glasi tako bolj domača sodba o dami, ki je prijazna in družabna za deset mlajših.

Neka mlajša dama pa je glasovala za dve odlični, »starejši ljubljanski dami z respektim mnenjem:

— Dovoljujem si navesti dve dami, ker sta po svoji izredni reprezentativnosti in po mojem skromnem mnenju pravi reprezentantki ljubljanskega ženskega tipa.

To se čita nekoliko drugače kakor običudovanje lepih rok, »izrazitega« obraza in krasnih las v današnji dobi pristriznenih frizur. Med glasovalci za mlade gospodične jih je bilo le malo, ki so takole presodili njih lepoto:

— Krasi jo čist značaj in verno prijateljstvo.

— Njena lepa zunanost je posoda miline, plemenitosti in redkega idealizma.

Najbolj resolutna je sodba: — Brez napak!... Glasovali pa so za to gospodično na eni glasovnici dve dami in dva gospoda. Gore prav objektivna mešana komisija. To se prijetno sliši, ko

se dandanes ves grešni svet tako rad izgovarja: Moj Bog, kdo pa je brez napak! Pri naši konkurenci pa je nedostatek bil samo v tem, da je omenjena izredna gospodična dobila premalo glasovnic.

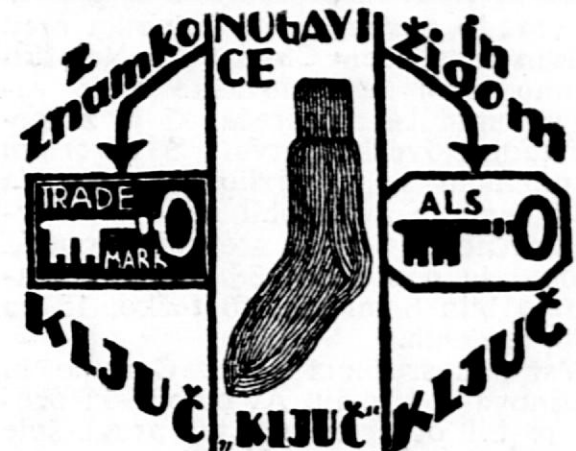
Istega neuspeha je deležna druga gospodična, o kateri je glasovalec pripomnil: Pripombe so odveč, oziroma jih je toliko, da ne vem, kje pričeti. Torej raje nič.

Zanimive so pripombe, ki izvirajo iz šegave kolegialnosti. Tako sta zapisala dva zobotehnika o svoji kolegici: — Glasu eva zanjo radi splošne lepote in sočutnega obraza ob dretju zob pri asistiranju, kar jo dela res krasno.

Najbolj vdano pa se je odrezal neki zakonec, ki je edini odkrito glasoval za svojo boljšo polovico in zapisal:

— Nartalepš' je moja ta stara. Stanuje pr' men'. Zakaj je nartalepš'? Zato k' ja fejš...

Neki klub je kompaktno glasoval za Mužo dr. Prešerna, ki stanuje na Marji inem trgu in je dobila kar 12 glasov. Žirija je pri takih in slinih glasovalcih imela svoj špas, upoštevala Prešernovo besedo: Le pojte rakom žvižgat!...

načelje, najtrpežnejše, zato najcenejše

Modni plašči

Spomladanski plašči tvorijo prehod med zimskimi kožuh in lahko obleko. Blago za spomladanske plašče se ravna po času. Ako rabimo plašč v zgodnji pomladi, mora biti narejen iz težjega blaga, bolj proti poletju pa zadostuje lahko blago.

Letos je zelo moderen plašč, narejen v celoti iz telečje kože, tako na pravi vtis kožuha s kratko dlako. Ako ni ves plašč iz telečje kože, je vsaj na rokavih, ovratniku in okrog pasu obšit s to robo. Lahko rečemo, da je »telečja moda« po prvem nastopu lanske jeseni na celi črti zmagala. Toplejši plašči so narejeni iz homespuna, baržuna ali angleškega blaga. Dokler ni vročine, so lahko plašči obšiti s kožuhovino. Plašči, ki se nosijo koncem pomladi in poleti ob hladnih večerih, so narejeni iz svile, lamé, kashe ali iz koverkota.

Podloga pride čez ves plašč in je enobarvna ali pa progasta, vendar pa barve ne smejo biti kričeče. Največkrat je podloga iz krepdešina, svile ali polsvilene blaga. Kroj plaščev se ravna po blagu. Homespunovi plašči ohranijo tip sportnih, trpežnih in praktičnih plaščev, z ožimi rokavi in z žepi. Baržunasti in svileni plašči se delajo v eksotičnih variacijah. Tak plašč je ogledalo okusa dotične dame, ki ga nosi.

Pri teh plaščih so rokavi spodaj razširjeni, tako da lahko rečemo, da se vrača moda kimonovih plaščev, ki so bili svoj čas zelo razširjeni. Splošno pa velja tudi glede spomladanskih plaščev, da je dana damam najširša možnost uveljaviti svoj okus in smisel za eleganco.

Rene Tombelien:

Nezakonska

Spominjam se še, da mi je mati, ko sem bil še majhen, strogo prepovedala, zahajati k Fischerjevim. Fischerjevi so bili naši sosedji. Njihova obitelj je obstajala iz gospoda in gospe Fischerjeve in male Violetke, ki je bila dve leti mlajša od mene. Jaz sem jih šel takrat osem.

Kljub strogi prepovedi pa sem — seveda skrivaj — vendarle često smuknil k sosedu ter se poigraval z Violeto.

Z Violeto sem se vedno najboljše zabaval in nikakor mi ni šlo v glavo, čemu mi mati brani zahajati k Fischerjevim. Tudi gospod in gospa Fischer sta me vedno lepo sprejela in poleg lepih besedi sem dobil skoraj vselej tudi še po kak bonbonček ali kako drugo malenkost.

Violeta in jaz sva kmalu izginila v najskrajnejši kot vrta. Tu je bil za naju popolnoma nov, ločen svet. Nikdo naju ni motil in popolnoma sva se udajala v svoj otročji domišljiji. Storila in izvršila sva vse, kar se nama je zdelo lepo in pametno, vse, kar nama je padlo na um.

Violeta je najraje jahala. Ker pa nisva imela na razpolago niti živega niti lesenega konja, sem ji moral jaz dati svoj hrbet na razpolago. V takih trenut-

kih se je Violeta popolnoma spremenila. Prej ljubko in dobrodušno dekle se je v takih trenutkih spremenilo v pravo divjakinjo. Včasih je kričala z zapovedujočim, često hripavim glasom, včasih pa me je zagrabila za lase in mi jih pulila, kot da ne čutim nobenih bolečin. me brezsrčno pretepala in me neprestano silila, naj hitreje tečem. Po meni je tekel znoj in često sem se od utrujenosti zgrudil.

V takih trenutkih se je oholo postavila pred me, se podbočila in s prezirlivim nasmehom zaničljivo pristavila: »O, ti si prava šleva! Ti nisi niti za konja!«

Toda že par trenutkov pozneje se je kesala svojih oholih besed. Pokleknila je poleg mene in me objemala in božala in ko sem se odpočil, sva divjo igro nadaljevala.

Drugič zopet sva se igrala očeta in mater. Njene lutke so predstavljale našo deco. Ona je napravljala otroke, jih kopala, oblačila in predevala, jaz pa sem prinašal vodo in skrbel za »kuhinjo«. Violeta je bila naravnost mojster v vodstvu »gospodinjstva«. Za vse se je brigala in marsikdaj me je oštela, če sem na kako reč pozabil.

Nekega dne je baš opravila otroke in spravljal sva se vsi za mizo k »obedu«, ko je nenadoma zadonel materin glas:

»Žane!... Žane!«

»Evo me,« sem se skoraj nevede javil.

»Nikar ne hodi! Ostanj še!« mi je prigovarjala Violeta. Rad, iz srca rad bi bil ostal, toda nisem smel svoje matere še bolj razsrditi.

»Kako si drzneš iti k Fischerjevim? Ali ti nisem tega strogo zabranila?!« je bil prvi pozdrav matere.

»Mamica, samo malo sem bil tam...« Noben izgovor ni pomagal. Kazen sem moral prestati.

Nekega dne pa, ko je bila mati dobro razpoložena, sem se ojunčil in jo vprašal, čemu mi tako brani, da bi zahajal k Fischerjevim in se poigraval z Violeto.

Mati je namršila obrvi in po kratkem molku odgovorila:

»Žane, ne smeš se več sestajati z Violeto, niti zahajati k Fischerjevim. Oni niso pošteni. Violeta je nezakonska.« Zadnjih besed nisem razumel, toda doždevalo se mi je, da mora biti to nekaj strašnega, nekaj zelo hudega. Sklenil sem, da o prvi priliki vprašam Violeto, kaj je na tem.

Toda par dni za tem je mati pri obedu z radostnim glasom objavila novico, ki je mene zadela kot strela z jasnega neba:

»Fischerjevi so se izgubili. Ne vem, ali so odpotovali ali pa so se preselili v kak drugi kraj.«

»Mogoče so jih zaprli,« je pristavil oče. »Včeraj sem videl, da je stopil v hišo policijski agent.«

Čez štirinajst let sem se vpisal na juridično fakulteto. Često so mi uhajale misli nazaj v prvo mladost in ob takih prilikah sem mnogo mislil na Violeto. Od tega me ni odvrčalo niti dejstvo, da sem že davno vedel, kaj je to: nezakonska. Zelo me je zanimalo, kako neki Violeta sedaj izgleda. Biti mora krasno dekle. Da-li se me še spominja? Zdelo se mi je skoraj nemogoče, da bi me popolnoma pozabila. Preživela sva skupaj toliko lepih uric, da jih je nemogoče popolnoma zbrisati iz spomina.

Nekega večera sem z več svojimi tovariši odšel v osmi okraj. Ko smo v noči šetali po ulicah, nas je pritegnila kričeča in blesteča reklama nekega bara. Po kratkem oklevanju smo vstopili.

V baru je bilo zelo veselo in živahno. Med natakarcami sem kmalu opazil znano postavo in znane poteze. Nisem se varal: Bila je Violeta.

Komaj in komaj me je spoznala.

»Žane, ti si se zelo izpremenil od takrat...« mi je dejala na pol v zadregi.

Na obrazu se ji je očitala blazirana duševna utrujenost. Okrog usten ji je ležal vulgaren posmehek. Teško bi bilo povedati, kako zelo sem bil razočaran.

»Žane ali nočeš pozdraviti mojih starišev?«

Neka starišava, debeluškasta ženska je sedela za blagajno.

»Žane, kaj ste to res vi?« me je nagovorila. »Kdo bi to verjel? Bila je Violetina mati.«

Tudi jaz sem ga komaj spoznala, je smej pristavila Violeta. »Toda odlej bo redno prihajal k nam, kaj ne žane,« se je zopet obrnila k meni.

»To se razume,« je nadaljevala gospa Fischer. »Vi kot naš star znanec se lahko pri nas prosto giblje, kot da sie doma.«

»Pijača zastoni!« se je glasil v tem trenutku tudi gospod Fischer, ki je skručen sedel pred prazno steklenico.

»In tudi vse ostalo,« je smej dodala Violeta in se frivolno nasmešnila ter z zadovoljnim pogledom ošvrknila žana.

»To je moja sestra,« je dejala v naslednjem trenutku, kazaje na drugo natakarcico, ki je prišla iz zadnje sobe, da postreže novodošlim gostom.

Žan se ni spominjal več, kako in kdaj je prišel zopet na ulico. Ko je zadihl sveži zrak, je globoko vzdihnil, naklinal prvega izvoščka ter se odpravil domov. Nikoli več ni prišel v on bar, kjer se njegovi najljubši mladostni spomini gazio v blatu in valjajo po gnoju...

To in ono

Ruski car še živi?

V Berlinu izhajajoče glasilo ruskih emigrantov «Rus» je priobčilo v torek vest, ki diši po neverjetni senzaciji. V Berlinu se mudi že del čas pravoslavni škof Tihon, ki je vnet pristaša sovjetske vlade. Po navodilih iz Moskve širi Tihon med ruski emigranti verski razkol s tem, da jih vabi, naj se pridružijo tako zvani novi cerkvi. Minulo nedeljo je opravil Tihon v pravoslavni cerkvi v Berlinu običajno službo božjo. Naenkrat je izjavil, da hoče moliti za zdravlje carja Nikolaja II., njegove soproge Aleksandre Feodorovne in carskih otrok.

Presenečeni verniki spočetka niso razumeli, kaj hoče Tihon s tem reči. Toda Tihon je kategorično izjavil, da po zanesljivih informacijah ve, da car Nikolaj II. še živi in da so vse govorice o umoru carske rodbine izmišljene. Vsi člani carske rodbine so baje živi, iz- vzemši veliko kneginjo Nikolajevno, ki je podlegla legariju. Carska rodbina je po Tihonovem zatrdilu na varnem tako, da se ji ne more zgoditi nič hudega.

Po službi božji je Tihon govoril z nekaterimi emigranti in jim zatrjeval, da se car Nikolaj ne misli vrniti na ruski prestol, da je postal zelo pobožen, da po cele dneve moli in da postane najbrž patrijarh(!). Ruski list sam pripominja, da je Tihonova izjava ruske emigrante silno presenetila in da gre najbrž za intrigo sovjetske vlade, ki rada bega emigrante z raznim izmišljotinami.

Velika avtomobilska nesreča

V sredo jutraj se je pripetila med šlezkim kopališčem Chudovo in Nemško Cermno blizu češkoslovaške meje velika avtomobilska nesreča, ki je zahtevala tudi človeške žrtve. S tovornim avtomobilom se je vozilo 68 oseb. Na blatni cesti je avtomobil na ovinku izgubil ravnotežje in se prevrnil v potok. Pokopal je pod seboj 38 oseb, od katerih je bilo 8 mrtvih, 16 težko, 15 pa lahko ranjenih.

Vsi ponesrečenci so iz Cermne in Skruznova v Prusiji. Avtomobilski promet je bil odprt na tej progi šele pred dobrim tednom. Vozili so se večinoma delavci neke tovarne. Nekateri potniki so pravočasno skočili iz avtomobila. 16 ponesrečencev so prepeljali v bolnico, kjer se dva borita s smrtjo. Šofer je po katastrofi brez sledu izginil. Oblasti domnevajo, da je iz strahu pred preiskavo pobegnul v Nemčijo. Šoferja zadene odgovornost za nesrečo v toliko, da je vzel 30 potnikov več kot je bilo dovoljeno. Avtomobil je bil preobtežen in zato je imela nesreča tako strašne posledice.

Zagoneten samomor

V sredo popoldne je skočil iz petega nadstropja neke hiše v Brnu František Khuen-Skene, ki se je pri padcu na dvorišče tako težko poškodoval, da je obležal na mestu mrtve. Poklicana rešilna postaja je ugotovila smrt. Truplo nesrečnega samomorilca so prepeljali v anatomski institut, kjer se je vršila v četrtki obdukcija. Vzrok samomora ni znan. Samomorilec ni zapustil nobenega pisma in tudi znanci niso opazili na njem zadnje dni ničesar, kar bi kazalo, da namerava izvršiti samomor. Boda ga ni gnala v smrt, ker je bil njegov gmočni položaj zelo dober. Pokojni je bil nečak znanega moravskega veleposelnika dr. Alfreda Skeneja, po katerem bi podedoval veleposestvo blizu Přerova.

V zvezi s tem samomorom omenjajo češki listi dogodek, ki se je odigral v Olomucu v nedeljo 13. t. m. Na desnem bregu reke Morave so našli neznanega mladeniča v zelo bednem stanju. Voja- ki v bližnjih barakah so slišali zvečer klice na pomoč. Hiteli so k reki in našli neznanega mladeniča, ki jim je pove-

dal, da je šel po železniškem mostu v hipu, ko mu je pridružil od nasprotni strani vlak. Začel je mahati z rokami, toda vlak se ni ustavil. Videč, da mu preti neizogibna smrt, je skočil v reko in se dolgo boril z valovi. Zanimivo je, da je bil ta mladenič ing. Khuen-Skene, ki je izvršil v sredo v Brnu samomor. Prvotno se je govorilo, da je mladi inženir kompromitiran pri vojaški špijo- naži. Oblasti dokazov o njegovi krivdi še nimajo, vendar pa ni izključeno, da je iz bojazni pred kaznijo že v nede- ljo 13. t. m. skušal izvršiti samomor.

Človek, ki skrbi tudi za stenice

Bogat indijski bankir Sigori je pred kratkim umrl in zapustil originalno opo- roko. 400.000 dolarjev je namenil za postavitev raznih zavodov, ki naj nu- dijo streho in oskrbo potujočim bera- čem. Njegova velikodušnost pa je do- bila nekoliko čuden povdarek s tem, da je Sigori testamentarno določil, da se v njegovih ustanovah ne smejo za- tirati in uničevati stenice. Kdor bo pre- nočil v njegovem azilu, bo moral dati stenicam na razpolago svojo sladko kri in mirno in potrpežljivo ždeto, če ga bodo živalice grizle in pikale ter mu rušile nočno spanje.

Vsak popotnik, ki bo prosil preno- čišča v tem zavodu, dobi za vsako pre- spano noč še dva dolaria nagrade. Če se mu pa dokaže, da je ubil kako ste- nico bo moral dolarje vrniti in bo takoj izgnan iz azila. Ta določba glede ste- nic je seveda naletela na kopo kome- ntarjev, in nekateri jo tolmačijo tako, da je Sigori za svojega življenja pobil to- liko stenic, da si hoče sedaj odkupiti pokoro in odpustanje za ubiti mrčes s svojim denarjem, katerega je razdelil med prosjake in stenice.

Petrarca in socialisti

6. aprila 1327 je znameniti italijan- ski pesnik Petrarca v avignonski cerk- vi prvič srečal Lauro de Noves, ki je postala nesmrtna, kakor Leonardova Mona Lisa ali Dantejeva Beatrice. Lau- ra je bila rodom iz tipičnega srednje- veškega mesta Vancuse, ki je ohranilo svoje starinsko lice do današnjih čas- ov. Med Avignonom, Vancusom in Charpentrasom je preživel veliki ita- lijanski pesnik naj srečnejša in najpodo- nejša leta in zato ni čuda, da so ho- tela ta mesta praznovati Petrarkov ju- bilej. Francozi pa niso hoteli praznovati Petrarkov rojstni dan ali obletnico smrti, marveč dan, ko se je pesnik se- znanil z Lauro. To se zdi Francozom bolj poetično in originalno. Vse je šlo gladko od rok. Pripravljenemu od- boru je predsedoval duhoviti pisatelj Pierre de Nolhac, ki je povabil k pro- slavi znamenitega jubileja tudi zastop- niki francoske in italijanske vlade. Svečanosti bi se moral udeležiti tudi Gabrielle d'Annunzio z delegacijami italijanskega naroda. V Provenci je za- četkom aprila najlepša pomlad, vse je v cvetju in zato je bilo pričakovati, da doseže proslava Petrarkovega spomina popoln uspeh.

Toda pripravljalni odbor ni računal s tem, da imamo politične stranke, ki se skušajo prilagoditi duhu časa, oso- bito na razpoloženju volilcev. Petrarku gotovo ni na misel ni prišlo, da bo nekoč predmet strankarskih razprtij. In vendar se je to zgodilo. Petrarka je bil Italijan. Italija ima zdaj vlado, ki je socialistična na vse načine zatira. Ita- lijanski ministrski predsednik je zloglas- ni sovražnik komunistov in socialistov Mussolini. Kaj čuda torej, da provan- salski socialisti s proslavo Petrarko- vega spomina niso bili zadovoljni. Skle- nili so nastopiti v občinskem svetu pro- ti proslavi, katere bi se morali udeležiti oficijelno tudi zastopniki italijanske vlade. In ker imajo socialisti v južnih pokrajinah Francije večino, so dosegli svoj cilj. Šef radikalne stranke je Her-riot, mož visoke kulture in naobrazbe.

Kljub temu se je radikalna stranka uklonila socialističnemu terorju in zdaj sama deluje na to, da se proslava Petrarkovega jubileja odgodi na po- znejši čas.

Wilkinsova polarna ekspedicija

Iz Detroita poročajo, da namerava znani kapitan George Hubert Wilkins v kratkem podvzeti svoj prvi letošnji po- let v arktične kraje. Njegovo delo je samo znanstvenega pomena in hoče na- daljevati lani začeta poskusna polve- dovanja. V načrtu ima kapetan sedem poletov, akcijski radius ekspedicije pa bo znašal 2400 km.

Poleti se bodo vršili vsakič v novi smeri, seveda v ozemlju, katero pokriva večer led. Wilkins hoče vsekakor prodreti tudi v kraje, čez katere je doslej dospel samo Amundsen z zna- no ladijo »Norge«. Na arktičnem ozem- lju namerava Wilkins pristati in se izkrcati ter meriti globino morja in se- staviti analizo vode na podlagi katere bo skušal dognati in izračunati, če se nahaja na severni točki naše zemlje tu- di kopno.

Wilkinsova ekspedicija ima torej v glavnem namen ugotoviti, če se nahaja v arktičnem pasu tudi trdna zemlja, ne pa samo led. kakor sodi dosedanja zna- nost. Letaku bodo na razpolago zrako- plov s Stinsonovimi motorji ter eno- krilniki Fockerievega tipa. Smer polet- tov natančno še ni fiksirana in zavisi vsekakor od uspehov, ki jih bo Wilkins dosegel v posameznih etapah.

Napoleonov sin in njegova mati

Italijanski zgodovinar Emilio Otto- lenchi je objavil doslej neznan pisma hčerke cesarja Franca in Napoleonove soproge Marije Louise. Ta pisma so zelo zanimiva, ker so ovrgla dosedanje trditve, da Marija Louisa ni ljubila svojega in Napoleonovega sina. Iz Pia- cenze je pisala l. 1832. svoji prijateljci grofici Coloredo pismo, v katerem pravi, da ji dela sinova bolezen velike skrbi in da je že sama misel, da bi ga ugnela izgubiti, strašna. V drugem pismu piše, da bi bila zelo srečna, ako bi imela zdravega sina.

V juliju istega leta je Napoleonov sin umrl. Marija Louisa je stala ob nje- govem smrtni postelji. Takoj drugi dan je pisala svoji prijateljci, da bi rada umrla, ako bi ne imela otrok iz druge- ga zakona.

Demon alkohol

V Krupi na Slovaškem je živel 49- letni premožni kmet Maton Simončič. Zena mu je rodila 11 otrok. Vsi so bili krepki in zdravi. Toda oče obilnega na- raščaja ni bil vesel. Kopico otrok je smatral za božjo kazen. Mož je bil hud pijanec in v sovražlj svojo rodbino čes, da mu odjeda denar za zganje. Pre- tapal je ženo in otroke. Često se je do- gajalo, da je morala nesrečna žena po- zno ponoči bežati v otročiji iz hiše in iskati zavetja pri sosedih. Po cele tedne ni spala doma, ker je bila v strahu, da jo bo mož ubil.

Prišla je svetovna vojna in Simončič je moral k vojakom. Rodbina si je od- dahnila in žena je vodila gospodarstvo zelo dobro. Poravnala je vse moževe dolgove in kmalu je začela celo nositi prihranke v hranilnico. Po moževem povratku pa je nastal v hiši zopet pekel. Mož je začel vnovič piti in delati dol- gove, rodbina pa je zabredla v bedo.

Končno je skipeval v 23-letnem Si- mončičevem sinu Stefanu kri. Koncem septembra lanskega leta je prišel oče kot po navadi pijan domov. Stefan je bil že oženjen. Imel je v sosedni vasi, kamor se je bil priženil, skromno po- sestvo. Usodne noči je bil doma pri ma- teri, ki jo je prišel prositi, naj mu posodi malo rži. Izvedel je, da je oče zopet pre- tapal mater. Odšel je k niemu in ga pri- jel, naj neha s svojim divjanjem. Oče in sin sta se stepla in oče je bil tako tež- ko ranjen, da je naslednji dan umrl.

Stefan Simončič je prišel te dni pred poroto. Vsi sosedje so mislili, da bo o-

prošen, ker je rešil svojo rodbino naj- večjega zla. Toda porotniki so bili dru- gačnega mnenja. Spoznali so obtožena krivim in senat ga je obsodil na 10 let težke ječe. Javnost je sprejela obsodbo z ogorčenjem, ker je Stefan znan kot miren, soliden mladenič, ki se nikomur ni storil žalega. Vsi pričakujejo, da mu bo prizivno sodišče kazni vsaj znižalo, ako ga že ne bo docela oprostilo.

Kitajski bog vojne Kuan-Ti

Kitajci imajo cele litanije bogov. Ko so jim dodelili poedine funkcije, je dobil Kuan-Ti resor nebeskega vojnega mini- stra. Postal je vrhovni inšpektor vojne in mornarice. Kitajci si ga predstavljajo kot debeluhastega, komednega gospoda z dolgimi, navzdol visečimi brki. Kdor vidi njegov kip, bi ne verjel, da pre- stavlja tako krvoločnega boga, ako bi ne stal za njim vojak z dolgo sulico.

Kuan-Ti je res komeden gospod. Bojne kolesnice sploh ne pozna in konja zajaše zelo redko. Kravre bitke opazuje z vrha visoke gore, kjer leži iztegnjen na otomani, kakor kak moderni gene- ral. Tudi vojak za njegovim hrbtom ima dolgo sulico bolj za parado kot za boj. Kuan-Ti je bil v 3. stol. pred Kristusom navaden vojak. Pozneje je postal gene- ral. Vojake vrline so mu pripomogle v armadi do splošnega ugleda. Zdad je naj- znamenitejši kitajski bog. Njegovi kipi stoje v vsakem hramu in zdaj, ko divja na Kitajskem krvava državljanska voja- na je Kuan- Ti še bolj v časteh. V no- vejšem času se je prikazal ta bog baje sredi 19. stol. za časa velikega punta in je pomagal monarhistom do zmage nad uporniki. V 20. stol. je pa njegov ugled nekoliko padel, ker je dovolil, da so re- volucionarji strmoglavili cesarja in pro- glasili republiko. Ako bo nadaljeval svo- jo dvorezno politiko, se utegne zgoditi, da ga bodo častili samo razni obrtniki, ki so si ga v novejšem času izbrali za patrona. Kitajci z bogovi ne poznajo ša- le. Ako ne odgovarja njihovim potre- bam in željam, ga enostavno reducirajo in si izvolijo drugega.

Bivši avstrijski nadvojvoda toži poljsko državo

Pred okrajnim sodiščem v Poljskem Tešinu se je pričela v torek zanimiva obravnava. Bivši nadvojvoda Friedrich Habsburški toži poljsko državo na po- vračilo veleposestev, ki so bila nekoč njegova last in ki jih je Poljska glas- mo mirovne pogodbe nacionalizirala. Nadvojvoda Friedrich je imel v tešin- ski Šleziji krasno veleposestvo in mno- go nepremičnin, ki jih je deloma kupil s privatnim denarjem, druga pa dobil kot fidejkomis, ki ga je ustanovil na- vojvoda Karel Ludvik s svojo poroko v juliju 1826. Mnogo zemljišč in goz- do je podedoval Friedrich tudi po nadvojvodi Albrehtu in drugih članih habsburške dinastije. Vse njegovo ne- premično imetje je poljska vlada na- cionalizirala.

Bivši nadvojvoda Friedrich trdi, da je lastninsko vprašanje sporno, kajti na eni strani je tožitelj označen v zemlji- škkih knjigah kot lastnik, na drugi strani je pa v istih knjigah označen kot last- nica poljska država in sicer glasom saintgermanske mirovne pogodbe. Pri tolmačenju dotičnega stavka saintger- mainske pogodbe je merodajen franco- ski tekst, ki se od angleškega razlikuje baš v oni točki, kjer gre za lastninsko pravico.

X **Katastrofalna avtomobilska nesreča.** V Kudobici v Nemčiji se je te dni dogodila težka avtomobilska nesreča. Tovorni avto, ki je vozil okrog 30 delavcev z dela domov, je treščil med potjo v globok prepad in pokopal delavce pod seboj. Do sedaj so iz- pod avtomobila potegnili 7 mrtvih in 18 težko ranjenih oseb.

X **Sven Hedín težko obolen.** Kavar jave- lja iz Stockholma, je sloviti švedski raz- iskovalec Sven Hedín, ki se nahaja na raz- iskovalni ekspediciji v notranji Kitajski, resno obolen. Prepeljati so ga morali v bol- nico v Peking.

Ameriške zanimivosti

Draga ponesrečena operacija. — Sport kot kšeft. — Uničen alkohol. — Usodne sanje. — Zagonetni samomor.

Da je ponesrečena operacija drag špas, je nedavno izkusil neki zdravnik iz Los Angelesa. K zdravniku je prišla Helen R. Gold- mann, ki je bila od rojstva telesno pohab- ljena. Imela je krive noge, kar jo je silno ženiralo, ker ni smela nositi kratkih kril, ako se ni hotela izpostavljati posmehu. Zdravnik ji je nasvetoval, da naj se da operirati, na kar je Goldmannova pristala. Operacija pa ni uspela in Goldmannova je ostala še bolj pohabljen. Tožila je zdrav- nika radi ponesrečene operacije in sodišče ji je prisodilo 25.000 dolarjev (1.400.000 Din) odškodnine, katero mora plačati zdravnik.

Poleg hitopastva alkoholnih pijač je danes v Ameriki sport najbolj dobičkonosen posel. Sportni profesionalni matakorji ima- jo naravnost bajne dohodeke in se lahko ko- sajajo v tem pogledu z najboljšimi filmskimi zvezdniki. Poleg boksarjev imajo najboljše plače in najlepše dohodka profesionalni igrači golfa, rugbyja, nogometa, dalje žokeji in pa igralci basebala, ki je nekaj nacional- ni sport Amerike. Basebalskim tekam pri- stostuje večših po več stotisoč gledalcev in klubi se pučijo za dobre igralce. Kralj ba- sebalistov je Babe Ruth, ki je baš te dni sklenil pogodbo s klubom »New York Yan- kees«. Klub mu bo plačal na leto 70.000 do- larev (okoli 4 milijone dinarjev). Pogodba je veljavna za tri leta.

Dober plen so napravili prohibicijski agenti zopet v preteklem tednu. Obrežna stražna ladja je zafala nedaleč od San Francisca parnik »Federalship«, ki je vozil s seboj 12.000 zabojev finega žganja. Moš- tvo je bilo s kapitanom vreden aretirano. Za- jeti parnik je bil eden največjih hitopastskih parnikov, ki so manevrirali ob morski obali Pacifika. Alkohol, ki je bil zaplenjen, je vreden več milijonov dolarjev.

V Chicagu so »suhaški« agenti vdrli v neko poslopje, kjer so kuhali žganje. Za- plenili so okoli nad 100 hektolitrov žganja in aretirali tri osebe.

V Detroitu se je nedavno zbudil štetni Moric Cuzen iz spanja. Sanjalo se mu je, da mu je neko ukradel igrače. Deček je skočil s postelje in odhitel po stopnicah v pritličje, tu pa je v svojo presenečenje opazil, da gori. Mali deček je duhoprisotno pri- čel kričati na pomoč in je tako večini hiš- nih prebivalcev rešil življenje, usoda pa je nanesla, da je plamen zajel baš njegovo mater in tri brate ter so vsi štirje žalostno zgoreli.

Kakor smo že poročali, se je med ameri- ško mladino, zlasti pa med newyorško raz- pasla strahovita manja samomorov. Teden za tednom se množe samomori med študi- rajočo mladino. Vzroki so različni, deloma je kriva nesrečna ljubezen, deloma beda, domače razprtje, razmeroma največje šte- vilno pa tvorijo samomori iz radovednosti, kako je na onem svetu. Študenti se ubijajo, ker hočejo rešiti zagonetni problem, ali je kako posmrtno življenje ali ne. Svojim to- varšem obljubljajo, da sem jim po smrti javijo pri špirtističnih seansah.

Vsekakor zagoneten pa je samomor mla- dega medicina Williama Felmannia iz Newyorka. Oče mu je umrl pred dvema le- toma in William je živel sam z materjo. Nekega dne je imel čudne sanje. Prikazal se mu je oče in mu sporočil vprašanja, ki jih bo dobil pri medicinskem rigorozu. Wil- liam se je zbudil iz svojega polna, vstal in napisal vprašanja. In res je bil vprašan baš iz predmetov, katere mu je sporočil oče.

Williamova mati se je sčasoma potola- žila za pokojnikom možem in se pripravljala, da se poroči drugič. Sin o tem ni vedel ni- česar, ponoči pa se mu je zopet prikazal v sanjah oče in mu sporočil, da se mati po- roči. Obenem je zahteval od njega, naj ma- teri ne ruši sreče, ampak se ji umakne s poti. In nadebudni deček je ubogal. Spo- ročil je materi, kaj mu je oče naročil in si vpriči nje pogabljal v glavo.

na, zničena. Odložila je steklo in šla k skrinji, ki jo je odklenila. Globoko med obleko je imela skrito hranilno knjižico. Koliko je potrosila za nove zobe? Listala je po knjižici s tresočo se roko. — Skoro vse je izdala. — Deset — dvajset-letni prihranke... In čemu? Za nove zobe, ki so zanič! In kako ji vsi privoščijo to nesrečo; nemara tudi Jet- ka! Ne, Jetka je predobro; ampak celo ta Jernač, ki je vedno o njem mislila samo lepo in zaradi katerega je še naj- več... Zagrebala je lice v dlani in ihte- la. Večer za večerom je posedala po- tem na svojem posteljišču in se potap- ljala v grenkobne misli. V sanjah je stala pred altarjem z venčkom na gla- vi... Polona je vidno hujšala.

Jetka je prišla domov. Ko je za- znala za Polonino nesrečo, se je ogor- čena napotila v mesto. Zvečer je vr- nila Poloni umetna dlesna. rekoč:

»Ošle! sem jih, kako so zamogli napraviti tako vrnilo. Sedaj so jih po- pravili! Polona, le poizkusite in videli bode, tetka, da so sedaj zobje dobri.«

Polona je z drhtečimi rokami pre- vzela zobovje, ga odvila iz papirja, pa takoj zopet odložila na mizo. Z grozo v očeh je kazala na velika cinstava peresa ob sklepih zgornje in spodnje čelusti, na zvite, druga v drugo se zaježajoče spirale kot mrzle, strupene kače.

»To me boli in žge, Jetka.« je tožila Polona. »To železje mi je opraskalo vse meso, da se mi je vnelo ustje, grlo, ne- bo. Nihi požirati nisem zamogla in več kot štirinajst dni. To železnino, onega

Ant. Adamič:

Zobovje

Kadarkoli, da je le samevala in če ji je dopuščal čas ali ne, se je Polona zatopila v premišljevanje. Tedaj je ku- hinja zanj kakor izumrla; ogenj v peči je ugašal ali je pa krop prekineval.

Obupne misli so drevile Poloni po glavi; sesula se je na stol. Bradica, ki je po njej poginjal svilen, komaj vi- den mah, se ji je tresla in glava ji je lezla na prsa. Bi dejal, da se smeji sa- ma sebi, toda čudo — solza ji je zdrk- nila na lice, ki si jo je utrla z žuljavo roko.

Jezikavi hlapec Jernač je prikrev- sal v kuhinjo.

»Se že zopet kremžiš? Raiši bi na mizo postavila, kar si spackala!« jo je pozdravil.

»Ježeš!« se je prebudila Polona.

»Nikar ne vpij. Čakam, da pridete vsi.«

Jernač se je godrnjaje zavalil za mizo. Franca mu je, prišedši k mizi, spodnesla komolec. Pastir Tinec je že obližoval še suho žlico. Polona je po- stavila kadečo se latvico na mizo in sedla za vogal. Molče so pometali vase in se prekižali. Poslednji je odhajal Jernač.

»Kakor sem ti rekel že včeraj, ba- ba,« se je poslavljaj od Polone. »Na se- mu ti kupim ogledalo, da se boš v njem obudovala.«

»Kako je dejal?« se je okrenila Po- lona h gospodinjki, ki je bila prišla v kuhinjo.

»Jernač je zlobnega jezika,« se je nagnila gospodinja smehljaje k naglu- šeni Poloni. »Podražil te je, da ti kupi ogledalo.«

»Oh, čemu? Nikdar mi ne privoščil priazne besede; vedno me zbada.«

»Obrisala si je z predpasnikom oči in šla pomivat kuhinjsko posodo.«

»Ne cmeri se vedno! Tvoj obraz je že kar razpotegnjen, da človek ne ve, ali se smeješ ali jokaš.« Gospodinja si je odvzela predpasnik in odšla v sobo.

Polona je pomivala in vzdihovala.

Ko je počedila, pospravila in pomela, je sedla na stol in prekižala roke. Glava ji je lezla na prsi, obraz se ji je spajal.

»Jaz, šavra sem se zmešala, da sem šla h tem konjačem, ki so. Mar bi bila šla z Jernačem na četrt vina... Dobro zobe so mi počepali... novih ne morem nositi... uh... ljubi Ježeš...«

»Če se tebi ni zbledlo, Polona, pa tudi ničesar nočem,« se je ujezila gos- podinja, ki jo je zopet zalotila, kako zdvaja.

»Ti nesrečni zobje! Pozabi že ven- dar. Res, prismođa si. Zdad pa k detelji na dolgo nitvo, le žurno!« Polona se je zdihuje odpravila.

Ti nesrečni zobje, prav zares! Ko- likšno razočaranje, kako globoka tuga! — Zakaj? Čemu?

Če hočemo biti nepristranski, mo- ramo ugotoviti, da je niso pregovorili, ampak samo svetovali so ji, naj gre v mesto k zobozdravniku. Vedno je to- žila, da bo kmalu vsa škrbasta. »Saj imajo tudi drugi nove zobe — še zlate.

Ne, zlatih ne maram, ampak čisto na- vadne bi, take, da bi vsaj žvečila lažje.« Preprosto zvedavo je nategnila vrat in se zazijala v gospodinjina usta. naka- ri ji je ta vedno pokazala hrbet.

Obilo zaslug za Polonino nesrečo si je stekla domača hčerka Jetka, ki je učiteljevala tam nekje za gorami. O božiču ji je modrovala za zapečkom:

»Dobri zobje — pol zdravja. Po- glejte, tetka, ta moj zob; z zlatom je prevlečen, in ta je nov. Fej, če bi zijala luknja! — Boh! Nič. Denar imate, tet- ka; le pogum in nič se bati.«

»In pomladila se boš za petdeset let, baba,« je pljunil Jernač.

»Se možila se boš, hu,« je čivkala Franca, kravja dekla.

»In vi mati?« Kakor da ni slišala zbadljivk; Polona se je zagledala v gos- podinjina usta.

Gospodinja se je okrenila in de- jala: »Stara si že več kot dovoli. Kakor hočeš; tvoja glava, tvoj svet.«

Polona se je odločila. Morali bi jo videti, kako je neko popoldne široko se režeje stopila v hišo! Kot repa beli, novi zobje, daljši in mlajši obraz, in oči so se Poloni iskrite kot nevesti.

»Hitro so vam jih naredili,« se je čudila Jetka.

Polona je tleskala z rokami in kri- čala vsa presrečna: »Pol klobase sem pojedla in staro zemljo; pa kako z lah- koto, kot pred štiridesetimi leti! Tudi mlajša se zazdim, za pet — za dvajset let!« Kot pav se je šopirila.

Jernač je prikomaljal v hišo, a se takoj zasulak na peti; odžvižgal je

Franca je odšla za njim in mimo Po- lone, kot je ne bi živ dan poznala.

Veselila se je z njo samo Jetka, ma- ti njena je pa kot modra starica mol- čala.

Polona ni spala vso noč. In še teden dni je bila vsa hiša polna njenega pre- šernega smeha. Potem pa — kakor bi odsekla. Polona je utihnila in se potika- la po kotih. Jetka je bila že davno odšla tja nekam za hribe, Polona je pa še vedno molčala in lezla v dve gubi. Samo »ja« in »ne« ter solze v očeh...

Prva je spazila gospodinja, da Polona nič več ne nosi umetnih zob.

Večer za večerom je posedala Po- lona na svojem posteljišču in se pogre- zavala v turobna razmišljanja. Večer za večerom je ihtela v postelji. V sa- njah se je jokala.

Jutro ji je priklicalo nove solze v oči, žalost ji je orala globoke brazde na lice, ki ga ni razvedril noben solnen žarek, noben še, tako velik praznik. Solze so ji drugovale tudi v kuhinji; z njimi je grenila sok in mlince, z nji- mi je izplakovala latvice, kozice in žli- ce. Zatržno je bila uverjena, da jo je kaznovala Gospod za ničemurnost in za vsa skrita, nikdar razodeta kopnenja. Jedka bol in kes sta ji razjedala srce.

»Šavra, sem se zmešala... Se do- bre zobe so mi počepali ti neumni ko- njaci... Ki so... Ježeš...!«

Večer za večerom se je ob lojevi sveči ogledovala v črepinji ubitega ste- kla. Dvigala je ustni in ogledovala sve- lo bledikava dlesna. Brez zob... le tu- pa tam še rujava sled kot suet, opile-

Za Veliko noč na naše morje!

Dvodnevni izlet na hrvatsko rivijero stane le 350 do 500 Din. — Najlepše velikonočno razvedrilo. — Spoznavajte krasote svoje domovine!

Za praznike vsakdo rad pohiti kam v naravo, zlasti ob lepem vremenu, koraško se nam obeta leto. Slovenci smo navajeni, da jo po možnosti mahnejo na planine, marsikdo pa vendarle rad pohiti tudi k morju, k našemu morju, s katerim smo imeli doslej zelo malo stikov. Če je že kdo šel na odhiti, to je navadno mahnil v Opatijo, Portorož in druga italijanska kopališča. V zadnjih letih je opažati v tem pogledu sicer že precejšen preokret in večje upoštevanje domače rivijere, vendar pa so lepote naše jadranske obale še vse premalo znane. Zato ne bo odveč, če opozorimo čitatelje na nekaj krajših in najbolj prirodnih izletov na našo jadransko obalo, ki jih z lahko absolutiraj v dveh dneh, o priliki velikonočnih ali binkoštnih praznikov.

Pred glavno sezono, t. j. pred 1. majem železniške zveze še niso tako udobne, vendar pa omogočajo že sedaj precej hitro in udobno potovanje. Pri tem pa ima predsezona še drugo važno prednost: je znatno cenejša od glavne sezone in bi bilo prav radi tega še posebno priporočati, da vsakdo, kdor le količkaj zmore, izkoristi prvo priliko in priredi izlet na jadransko obalo. Kdor je enkrat bil tam dol v deželi večne pomlad, se bo vedno rad vračal in ne bo mu nikdar žal razmeroma malih stroškov, za katere se mu nudi obilo užitka.

Najugodnejši so izleti preko Sušaka v Crikvenico, Selce in Novi. Vlak odhaja iz Ljubljane zvečer ob 18.52 in dospe preko Karlovca na Sušak jutraj ob 6.40. Do odhoda parnika imajo izletniki priliko, da si ogledajo našo najsevernejšo lukko, lahko stopijo tudi na Reko in si pogledajo italijansko gospodarstvo, občudujejo naše morje, prihod parnikov in živahno vrvenje v luki, kar je za nas, ki ne poznamo pesterosti pomorskega življenja, gotovo najzanimivej in poučno. Na Sušaku lahko izletniki potlačijo svoj želodec, nato pa stopijo krog 13. na parnik, ki že čaka v pristanišču. Do odhoda si lahko ogledajo morskega orjaka, ki jih bo ponesel po gladki ali pa tudi razburkani morski gladini. Ob 13.45 kren parnik iz luke in dospe v Crikvenico ob 15.40, Selce ob 16. v Novi pa ob 16.35. torej ob velikonočnem času že sredi popoldneva.

Kdor je utrujen, lahko gre takoj k počitku, drugi pa jo lahko krenejo na morskobalo in v — morje! Kopalna sezona namreč že pričena. Dočim se mi še zavijamo v zlatko kožuho, se sol-

čijo na dalmatinski rivijeri že v kopalnih oblekah in svežijo v prijetno-hladnih jadranskih valovih. Nepopisno lepi so večeri, ko lega na zemljo mrak in za večje blagodejni zefir. Sprehodi med palmami, vožnja s čolnički po morju, vse to so prijetnosti, ki ti jih ne more nuditi noben drug izlet.

Prav tako je udobno potovanje na raz. Parnik odhaja popoldne in dospe proti večeru na Sušak, od koder odhaja vlak ob 21.43 in dospe v Ljubljano ob 10. dopoldne. Po 1. maju, ko se uvedejo brzovlaki se potovanje v vlakom skrajša skoraj za polovico.

Marsikdo bo melanholično zmaljal in si mislil: Saj bi bilo res lepo, ampak zato je treba denarja. Ni tako hudo, prijatelji! Računajmo:

Vožnja iz Ljubljane do Sušaka za osebnih vlak III. razreda velja 117.50 dinarjev (II. razred 235 Din), parnik iz Sušaka do Crikvenice III. razred (za kratko potovanje, ki ga itak prebiš na krovu, se ne plača jemati dražjih razredov) 16 Din, do Selca 18, do Novoga 22 Din. Torej vožnja tja in nazaj do Crikvenice n. pr. stane skupno 267 Din. Udobna soba v bolj-štem hotelu z vso oskrbo za 1 dan 60 do 70 Din. Če k temu priručaš še razne malenkosti, vožnje s čolni, in druge manjše izdatke, stane ves izlet skupno 350 do 400 Din. To je seveda še bolj udobno za državne in druge službenice, ki imajo znižano vožnjo. Za te je to naravnost najcenejša zabava.

Že ta račun kaže, da izleti na morje niso prav nič dražji, kakor pa če greš kam drugam. Vsekakor pa so mnogo cenejši, kakor izleti v italijanska kopališča, ki ti ne nudijo prav nič drugega in boljšeje od naših, kvečjemu še nasprotno. A vendar so najmanj trikrat tako draži, ne vpoštevaš čisto-nosti na meji, kjer te v novejšem času sledejo do golega in ti ob najmanjši sumljivosti pripravljajo razne neprijetnosti in šikanje.

Zato pa: za praznike na naše morje!

Vsakomur, ki hoče prirediti tak izlet, priporočamo, da se obrne na »Putnik«, Ljubljana, Aleksandrova cesta (palaca Kreditne banke), kjer lahko dobi vozne listke, vse informacije in kjer mu v naprej preskrbe tudi hotelsko sobo in vse drugo. Putnik daje vse informacije popolnoma brezplačno.

Ljubljanski velesejem

V Parizu je sedež mednarodne zveze tovarna za avtomobile in motorna vozila »Bureau Permanent International des constructeurs d'automobiles«. Zveza odloča tudi o udeležbi svojih članov na posameznih velesejnih tor nekaterih prireditelj priporoča, druge pa odklanja. Imenovana zveza je priznala tudi letošnji ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem od 2. do 11. julija kot ugoden za udeležbo avtomobilskih tvorničarjev in vsem svojim članom priporočila, da se kot razstavljalci udeležijo našega velesejma. Na to dejstvo opozarjamo zlasti trgovce z avtomobili in motornimi vozili v naši državi, posebno ker je določen termin velesejma za avtomobilno stroko letos zelo ugoden.

Uprav velesejma deluje z vsemi močmi na to, da bo letos nudila svojim razstavljalcem in obiskovalcem ugodna presenečenja in olajšala udeležbo in obisk. Dovoljena je že polovična vožnja po železnih in parniških za blago in v osebnem prometu.

Pot, ki si jo je zahtevala uprava velesejma, vodi do uspeha, toda le tedaj, če jo podpirajo vsi naši industrijski, obrtni in trgovski krogi. Danes je vsak uspeh po največ posledica živga tekmovanja in razstavljanja vsega, kar posamezna pokrajina ali država proizvede, a tudi posledica živga sistema-tejnega reklamiranja in propagandnega udeleženja. Velesejmi so najprimernejši forum za reklamo v velikem obsegu in obsegu, ki baš na teh prireditvah lahko računa na elek-trični odziv. Posebno ljubljanski velesejem spada med one prireditve, ki vlečejo naše pozornost najbriše domače javnosti in in-ozemstvu. Življenje je vedno težje, razmere vedno bolj žalostne, borba za obstanek in napredek vedno ostrejša in mučnejša. Zato se v tej borbi ne smemo prepustiti slučaju, ampak se je treba pokazati ter je dolžnost vsakega producenta, da stopi pred javnost s svojimi proizvodi. Cene prostorom na vele-sejmu so tako nizke, da je že znak maloduš-nosti, če se kdo teh stroškov boji. Vsakdo naj se čim prej pripravi oziroma obrne za infor-macije na Velesejemski urad v Ljubljani.

Važno za naše veleindustrijalce in trgovce

Konsorcij znanega beogradskega trgo-vskega lista »Privredni Pregled« izda za pravo-slavno veliko mo posebno izdajo pod na-slovom: »Jugoslav. Privredni Život u reči i slici«. V tej posebni izdaji bodo priobčeni popisi in slike vseh večjih jugoslav. in-dustrijskih in trgovskih podjetij in to s posebnim namenom, da se trgovcem v južnih po-krajinah naše države pokaže, kaj premore naša industrija in trgovina. S tem se hoče osebno srbskim trgovcem dokazati, da v maršnem ne potrebujejo inozemstva.

Ne bomo povdarjali važnosti, ki jo bo ta posebna izdaja »Privrednega Pregleda« imela tudi za slovensko industrijo in trgovino. Ker ta momentano žal ne more misliti na zavojevanje trgov v inozemstvu, je v njenem življenjskem interesu, da pokaže svojo ek-spanzivnost v mejah Jugoslavije, osebno na naš jug. To pa bo dosegla le s smoteno propagando. Gori omenjena posebna izdaja beogradskega »Pregleda« je zamišljena tako, da bo kot taka v polni meri služila spozna-vanju naših pridobitnikov. Interes slovenskih industrijalcev in veletrgovcev je, da se za stvar resno zanimajo ter izrabijo ugodno pri-liko, ki se jim nudi. Velike važnosti bo ta publikacija tudi za naša letovišča in hotele.

Naša trgovina s češkoslovaško

Češkoslovaški državni statistični urad je objavil mesečni pregled zunanje trgovine za januar 1927, za katerega posnemamo po-datke o našem izvozu na Češkoslovaško in češkoslovaškem izvozu v Jugoslavijo.

Celokupni uvoz iz Jugoslavije je znašal v januarju 23.787 ton in 3859 komadov v vrednosti 45.524.000 Kč. Od tega odpade največ na poljske prideleke, moko in druge mlinske proizvode in sicer 15.221 ton v vrednosti 20.826.000 Kč. Tobaka smo izvozili v janua-riju na Češkoslovaško 743 ton v vrednosti 11.398.000 Kč. Vrednost izvozne živine je znašala 5.060.000, vrednost odpadkov 1.387.000, vrednost barvnih in strojarskih smovi 1.281.000, sadja, zelenjave in rastlin 1.275.000, kemičnih pomožnih snovi in ke-mičnih proizvodov 1.275.000 Kč. itd.

Češkoslovaški uvoz v Jugoslavijo je znašal 8144 ton in 252.862 komadov v vrednosti 62.730.000 Kč. Od tega odpade največ na bombaževino in na bombaževinske izdelke 25.596.000. Na drugem mestu je volna in volneno blago (10.908.000), na tretjem sadje, zelenjava in rastline (3.642.000) na četrtem železo in železni izdelki (3.254.000), na petem steklo in stekleni izdelki (2.212.000), na šestem stroji, aparati in sestavni deli (2.683.000), na sedmem lan, konoplja, juta in drugi izdelki (2.626.000) Kč. itd.

Zanimivo je, da češkoslovaški izvoz v Jugoslavijo v januarju ni tako visoko prese-gal našega uvoza na Češkoslovaško, kakor prejšnje mesece. Vse kaže, da se bo občutna diferenca v naših trgovinskih odnosih s Češkoslovaško polagoma izravnala in da do-seže naš izvoz Češkoslovaško ono višino, ki bi jo moral že davno dosegli.

—g Ameriško posojilo za naša mesta. Naš poslanik v Washingtonu g. Trešč-Pavičič je poslal koncem preteklega meseca novosadski mestni občini dopis, v katerem prosi, naj mu mestna občina pošlje podrobni izkaz o imovinskem stanju komunalnega go-spodarstva. V izkazu naj se navede vsa me-stna imovina in eventualni dolгови, kakor tudi drugi podatki, tičeši se komunalnega gospodarstva. Poslanik v pismu omenja, da bi mogel izposlovati pri ameriških bankah za naša mesta večja posojila. Novosadska ob-čina je takoj odredila vse potrebno, da se izkaz o stanju komunalnega gospodarstva sestavi in pošlje našem poslaniku v Washington. Slične pozive so dobile od po-slanika Trešč-Pavičiča baše tudi nekatera druga naša mesta.

—g Posojila Hipotekarne banke v Dal-maciji. Državna Hipotekarna banka je dalu Damacij 16 milijonov Din hipotekarnega posojila. S tem so dosegla hipotekarna po-sojila svoto 40 milijonov Din.

—g Žitni trg. Po poročilu novosadske bla-govne borze je bil promet na žitnem trgu pretekli teden slab. Dovor je nezmaten. Ko-ruza beleži na vseh tržiščih Srednje Evrope labilno tedno. Tudi pšenica je popustila. Promet je znašal 182 vagonov. Pšenice je bi-lo prodano 57, koruze 85, moke 29, otrobov 3 ječmena 1, fižola 1 in masti 1 vagon. Cen- so ostale večinoma neizpremenjene.

—g Seja tarifnega odbora. V nedeljo do-poldne in popoldne se je vršila v Sarajevu seja tarifnega odbora. Tarifni odbor je raz-pravljao o zadevah lesnih industrij in last-nikov cementnih tovarn iz Dalmacije. V pone-

deljek se je seja nadaljevala. Sklenjeno je bilo naprositi zastopnike lesne in cementne industrije, naj sestavijo referate o svojih za-htevah in jih predložijo tarifnemu odboru.

—g Združene papirnice Vevče, Goritane in Medvode d. d. v Ljubljani so imele dne 24. marca 1927 bilančno sejo upravnega sve-ta, na kateri je bil izvoljen predsednikom družbe g. Fran Bonač, tovarnar v Ljub-ljani. Sklenilo se je predlagati obnovo zbo-ru delničarjev, ki se bo vršil v četrtek, dne 21. aprila 1927 ob pol 12. uri dopoldne v prostorih Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, da se z ozirom na doseženi dobiček minulega poslovnega leta v iznosu Din 3.125.008.23 izplača za leto 1926 enajst o-šstotna dividenda.

—g Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. marca ponudbe glede dobave 1400 komadov raznih lopat, 25.000 izvodov tiskovin ter glede nakupa 2422 komadov starih električnih žarnic; do 29. marca glede dobave raznega kotnega že-leza, pločevine in zakovic. Predmetni pozogi so na vpogled pri ekonomskem odločenju te direkcije. Direkcija državnega rudnika v Ve-lenju sprejema do 4. aprila ponudbe glede dobave 1 vagona portland cementa. — Dne 19. aprila se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu ofertalna licitacija glede dobave 2500 komadov hrastovih pragov. — Podrobnosti v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Par opazk k polemiki o zaščiti narodnih manjšin

Diskusija o zaščiti narodnih manjšin, ki jo je pred nekaj leti započel dr. Morocutti, se od časa do časa nadaljuje, a do kakega vidnega uspeha doslej ni dovedla. Vzrok za to tiči po mojem mnenju vsaj deloma v tem, da na strani tistih, ki so stvar spro-žili, ni prave iskrenosti. Jaz sem že ope-tovano podvomil, da bi bilo dr. Morocutti res ležeče na tem, da pridejo koroški Slo-venci do svojih pravic, in se morem tega dvoma iznebiti zdaj tem manj, ko je dr. Morocutti v ožji soseski, dr. Kraft, v Svetozarju Pribečiču prav jasno pokazal, da si Nemci sicer na vse pretege prizade-vajo, da bi okrepili vesepoved svoje ro-jake, da pa jih vse druge narodne manjšine zanimajo samo toliko, kolikor jih smatrajo za dobro došlo sredstvo v dosegu lega na-mena.

Z dr. Morocuttijem se je bil podal pred kratkim v besedni boj g. A. Lajovic s pri-znanja vredno temperamentnostjo in bistro-mnostjo. Toda meni se vidi, da dr. Morocutti na njegovo zahtevo, naj mu pove, kako naj zastopajo z izglodom na realno-politični uspehe slovenske manjšine na Ko-roškem in v Primorju svoje težnje, ako ne po načelih, ki jih smatra on za edino prave, ni dal povsem pravega odgovora. Ta odgo-vor je bil premalo pozitiven, premalo dolo-čen. Sploh mislim, da so vsa teoretična raz-pravljanja o tem vprašanju odveč in brez basni. Tudi to je po mojem mnenju napačno, ako spravljamo vprašanje zaščite narodnih manjšin v zvezo s katerim koli drugim vprašanjem. Čakati na pr. na to, da prešine nem-ski narod pravi demokratični duh, bi se reklo, odložiti odločitev zadeve, ki je za nas Slovence gotovo nujna, ad calendae graecas. Zaščita narodnih manjšin je stvar za se! Tu treba poseči praktično takoj in medias res!

Eno je gotovo: ako bi mi reševali naše koroške rojake po receptu dr. Morocuttija, bi zapadli ti kaj hitro narodni smrti. Dr. Morocutti pozna odnose na Koroškem tako dobro, da bi skoro sodil, da je sam Korošec. Vsekakor jih pozna mnogo bolje kot tisti naši ljudje, ki mu poslojajo in se na slepo navdušujejo za njegove ideje. Ti naši entu-zijasti ali ne vedo, da je dr. Morocutti zapi-sal nekatere stavke: »Kulturna avtonomija je mogoča samo tam, kjer se nahaja zavedna narodna manjšina, ali pa dalekosečnost te-ga stavka ne pojmi. Dr. Morocutti je po-stavil to tezo, ker pač dobro ve, da bi nje-govi somišljeniki že poskrbeli za to, da bi Slovenci na Koroškem ne mogli pokazati in dokazati svoje narodne zavesti! To ve prav dobro pa tudi dr. Kraft, ki noče nič slišati o tem, da bi se določila narodnost Slobo-veznega otroka po objektivnih vidikih!

S kako tako splošno formulo, ki bi z njo rad dr. Morocutti ščitil narodne manjšine, se mi ne moremo in ne smemo spriznati. V našem interesu je, da rešujemo in ščitimo svoje narodne manjšine od slučaja do slučaja.

Kakor smatram za umestno, da se pove dr. Morocuttiju povsem neprikrito, da se z njegovimi metodami ne strinjamo, bi pa jaz nikakor ne hotel vzbuditi v kom vere, da smo mi morda načelni nasprotniki narodnostnega sporazuma. Gospod A. Lajovic je tekom svojih izjavljaj napram dr. Morocuttiju izrekel tudi te besede: »Vša imperijalistična na-cionalna orientacija vede torej nujno do-rezultata, da vam nikakor ne smemo dati no-benih pravic.« Sicer hočejo biti te besede bolj nekak retoričen kot stvaren zaključek, a naši Nemci jih bodo morda nalašč krivo umeli ter kovali iz njih pred svetom kapital zase, kar bi bilo tem manj upravičeno, ker imajo pri nas Nemci precej že vse one pra-vice, ki jih želimo mi za koroške Slovence.

Prepričan sem, da v Jugoslaviji ni Slove-ka, ki ne bi bil vnet za to, da se napravi že

enkrat konec vsem narodnostnim bojem in vsemu, kar jih podžiga. Naše stališče v tem vprašanju je torej načeloma isto, kakor trdi dr. Morocutti, da je njegovo. Samo da hočemo doseči mi zaželeno zaščito narodnih manjšin po kraji in sigurnejši poti kot on! Ako so Nemci res tako prežeti miroljubnega duha, kot nas hočejo prepričati, potem ni nobenega zadržka, da se zedinimo za trajen sporazum.

Podlago za to imamo v mirovnih pogodbah. Gre edino še za to, da se vse ono, kar do-ločajo glede zaščite narodnih manjšin te po-godbe, v istini tudi izvede. O načinu izvedbe se je treba še dogovoriti! Da mora biti pri tem glavno načelo enakost, je več kot jasno! Na to ne bi mogli mi pač nikoli pristati, da bi bilo na pr. za 80.000 koroških Slovencev v narodnostnem oziru manj poskrbljeno kot, recimo za 15.000 Koročev, ki žive med na-mi! Reciprociteta torej, kakor jo zahteva Pribečičev, reciprociteta v pravem pomenu besede! Vse mahinacije morajo biti pri tem izključene! Zato morajo biti na pr. šole za narodne manjšine urejene po obče priznanih, namenom šole ustrežajočih pravilih in ne morda na podlagi izsiljenih glasov!

Pri nas smo dole pač mnogo jadikovali radi usode naših koroških bratov, storili pa nismo zanje takorekoč nič. Tega krivo je deloma to, da koroško vprašanje na merodajnih mestih v Beogradu doslej ni našlo pravega umeva-nja, ker pač ne poznajo dovolj koroških raz-mer. Slovenci imamo zdaj v vladi kar tri ministre; njihova dolžnost je, da zastavijo v pravem trenotku vse svoje moči v to, da se usoda naših koroških rojakov preokrene. Sicer pa je ta trenotek že tukaj! Nemci nam ponujajo spravo, podajajo se z njimi o tem v podroben razgovor, pa če tudi z neko skepslo! Pogajanja pa se morajo seveda vršiti od vlade do vlade. Naj bi tisti, ki so v to poklicani, ne odlašali predolgo! Vsekakor je v eminentnem interesu koroških Slovencev, da stopi v tej zadevi naša vlada v stik z avstrijsko se preden je ta predložila par-lamentu načrt zakona o kulturni samoupravi manjšin, ki ga napoveduje dr. Kraft!

Dr. Fran Zbaničnik.

Nove knjige in revije

LJUBLJANSKI ZVON Izšla je tretja številka letošnjega letnika s sledečo vsebino: Anton Lajovic: Zamisljeni pogledi na naše kulturno življenje (Ob motrenju programov Ljudske univerze v Mariboru). Pisec ne olo-brava postopanja mariborske Ljudske uni-verze ki vabi inozemske umetnike in preda-vatelje, da nam tolačijo snovi, ki bi nam jih znali domači strokovnjaki še boljše in iz naših vidikov še primernejše tolačiti. Razprava je v vsakem oziru poučna in po-daje gotove smernice, kako se mora in kako se ne sme širiti in graditi slovenska kul-tura. — Joža Lavrenčič: Publius in Hissala. (Nadaljevanje). — Ferdo Kozak: Mojše. (Pesem). — V črni noči. (Pesem). — Janko Lav-rin: Čehov in Maupassant. (Konec). — Jan-ko Glaser: Zimska. (Pesem). — Wilfrid Hin-dle: Angleško pismo. — Ferdo Kozak: Skriv-nost naše hiše. (Konec). — Vladimir Lev-stik: Hilarij Pernat. (Nadaljevanje). — Dora Grudnova: Nocoj. (Pesem). — Pastuškin: Samosilniku. (Pesem). — Karel Dobida: Je-senska razstava. — Književno poročilo. — Kronika. — Priloga: Slika pisatelja Antona Lajovica v bakrovtisku.

TRIGLAVSKA BAJKA. V založbi »Jug« v Ljubljani je izšla pravičljiva igra Pavla Golia »Triglavska bajka«, ki je bila z velikim uspehom uprizorjena še ponovno v ljubljanskem dramskem gledališču. Čedno opremljena knjiga, ki jo je napisal v svoji znani solidni izvedbi Delničarska tiskarna v Ljubljani, stane, mehko vezana 20, v platnu pa 28 Din. Dobiva se v vseh knjigarnah.

IZ VELIKOG DOBA. Pod tem naslo-vom je izdal dr. Hinkovč svoje spomine in svoje doživljaje v svetovni vojni. Knjiga je razdeljena na šest poglavij: Agonija Srbije, Austro-Hungaria delenda est — Jadranski spor — Wilson in jadransko vprašanje — Banjaški proces in Doživljaji in opazova-nja. Kakor filmske slike, se razvijajo pred čitateljem najrazličnejše epche velikih do-godkov izza svetovne vojne, ki so preobra-zili vso Evropo: Knjiga zasluži, da jo spo-zna sleherni Jugosloven, ker tvori važen do-prinos k zgodovini razvoja jugoslovenskega vprašanja in nastanka naše svobodne, samo-stojne države. Knjiga, ki obsega 484 strani v osmerki, stane mehko vezana 50 Din.

KNJIGA O DZUNGLE. Prejeli smo iz-vod pravkar izšlega prevoda Kiplingove »Knjige o dzungli«. Slavno delo je preloži-lo iz angleščine J. M. razpečava pa ga v ko-misijski nakladi ljubljanska Nova založba. Cena broširanemu izvodu je 20 Din, vezane-mu 30 Din. Naslovna stran knjige je opre-mljena z lesorezom Milne Maleša, papir in tisk veljata.

CERKVENO PRAVO KATOLISKE CER-KVE s posebnim ozirrom na razmere v kra-ljevini SHS z dodatkom: Pregled virov, ustavnih in upravnih načel cerkvenega prava pravoslavne cerkve. Strani XVI in 685. Napi-sal univ. prof. dr. Kušej; II. izdaja. Založila Juristična fakulteta v Ljubljani. Cena za broš-izvod 185 Din, za lično v polplatnu vezan 150 Din. Dobi se od 21. marca dalje na de-kanatu Juristične fakultete in v vseh knjigar-nah. Avtor ne podaja samo avtonomnega cerkvenega prava, ampak obravnava tudi vse aktualne probleme, ki čakajo na končno ure-ditev med cerkvijo in državo. Zato bo knji-ga teoriji in praksi dobrodošla.

Danes v soboto obi-4., pol 6., pol 8. in 9.

Jutri v nedeljo obi-3., ½ 5., 6., ½ 8. in 9.

Največja senzacija na polju kine-matografije

Rinaldo Rinaldini

Prekranil salonski ljub vno pu-stolovni velkfilm. — Razkošje in sijaj! Elegančno! Moderno! Ide-also! Lepi na avn posn. tk. — Preskrbite s pravčasno vs opo-nce! — Grit Maid — E Pi-najev H Picha in Luciano Albertini.

Hitite, da ne zamudite!

Elitni Kino Matica

najugodnejši k no v Ljublani. Te cion 2124.

Gospodarstvo

Prisilna poravnava izven konkurza

Poročali smo že, da se je vršila v sredo na inicijativno sarajevske trgovske zbornice v prostorih beogradske industrijske zbornice konferenca pravnih zastopnikov gospo-darskih zbornic in korporacij iz cele države. Na dnevnem redu je bilo vprašanje prisilne poravnave izven konkurza. Konferenco je otvoril podpredsednik sarajevske zbornice Stojkanović, na kar so zastopniki gospo-darskih zbornic in korporacij pojasnili svoje stališče napram prisilni poravnavi izven konkurza.

V imenu Zbornice za trgovino, obrt in in-dustrijo v Ljubljani je prečital zborniški konzulent g. Zagar brzojavko, ki je bila poslana nekaj dni pred konferenco ministr-skemu predsedniku. Slovenske gospodarske organizacije zahtevajo uvedbo prisilne po-ravnave vsaj za dve leti in sicer za denarne zavode. Ako bi vlada na to ne pristala, naj bi se izdal glede na Slovenijo oz. na slučaj Slavenske banke lex specialis, ki bi se na-

našel samo na Slavensko banko. Ljubljanska zbornica se priključuje akciji sarajevske zbornice. Stališče sarajevske zbornice so se pridružili tudi zastopnik zagrebških gospo-darskih organizacij dr. Kovač, predsednik banatske zbornice Kosta Janković, v imenu saveza Zveze industrijcev za Slovenijo g. Gregorič in splitska zbornica, ki je izrazila svojo solidarnost v posebnih brzojavki.

Po končani diskusiji je bila sprejeta re-solucija, ki se glasi:

Delegati gospodarskih zbornic in korp-o-racij iz cele države, razun delegata beogra-dske trgovske zbornice in dubrovniške trgo-vsko-obrtniške zbornice, se strinjajo v tem, da se da pravosodnemu ministru potom amandmana v finančnem zakonu za l. 1927-28 pooblastilo, da z uredbo in po predhodnem posvetoivanju z vsemi gospodarskimi zbor-nicami in važnejšimi gospodarskimi korp-o-racijami čim prej uveljavi prisilno poravnavo izven konkurza.

Popoldne so bili udeleženci konference v spremstvu mnogih narodnih poslancev pri-predsedniku finančnega odbora dr. Radonji-ču, ki so ga prosili, naj posreduje pri pravo-sodnem ministru, da ponovno predloži amandman o uvedbi prisilne poravnave.

skobca naj odžagajo, potem bi že... »Tetka, ne bodite nespametni. Ta peresa vam tišče zobovje na svojem pravem mestu, saj veste kako, ker ste jih že nosili. Rekli so, da jih sedaj la-hko nosite, ker so jih obrusili in popra-vili.«

Polona je zmigavala z glavo. »Poiz-kusila bom, a šele za sejem, naj bode.« Sključena je odnesla zobovje v svojo čumnat in ga zaklenila v skrinjo.

Nedelja jutraj. Vsi so bili že opravi-ljeni za k prvi maši, le Polone ni bilo še na spregled.

»Kje je neki Polona? Je zaspala, kajli?« je spraševala gospodinja in si ravnila svilen roto na glavo.

»Natiče si nagobčnik, baba.« je me-nil Jernač. Odšel je po stopnicah, a si je že sredi stopnic premislil; prišel je nazaj, se sezul in se potihoma podal na izbo. Pri ključavnicu je lugal v Poloni-no čumnat...

Polono je bil prebudil že prvi kike-riki. Pomolila je, se trikrat prekrizala, se oblekla v sveže spodnje in gornje krilo, potem je smuknila po stopnicah v vežo ter se umila. Odšumela je v svojo sobico in se zaklenila z zapahom.

— In zakaj bi čakala na sejem, ko pa že danes lahko poizkusim? Včeraj jih je prinesla Jetka, in še preden je legla, jo je izkušnjavec, a se je premagala. Polona je hotela priti z Gospodom in po Njegovi volji... Prekrizala se je pred skrinjo... roke so se ji šibile, ko je držala zijačo mrzlo zobovje v ro-kah... odpirala je usta... tlačila in mašila je oberoč v gofaneč... Šlo je. Za nekaj minut je obstala in tleskala z jezikom. Pa je že posegla v usta in kar

izbljuvala je težko, novo drobovje. Po-trta je sedla na skrinjo.

Golobje so grulili na strehi, hiša je oživila. Sonce je tipalo z zlato dlanjo po beli steni nizdol, orumenelo je bele podnice in se zapelo s prsti v srebraste Polonine lase. Polonine oči so otopelo zrla na svetlikajoče in zijačoe zo-bovje na mizici. Kot žrelo nagnusno ka-če — ne, kot smrt! In ves svoj prihra-nek za to strašilo... O Jes, Jes...

Hiša se je oglašala bolj šumno, ki Poloni je prodril Jernačev osorni glas. Polona se je stresla in se hitlo opravi-ljala. Ko si je zavezala ruto, je ponadla še en pot za zobovje in si ga potisnila v usta. Poiskala je ubiti ščepec ogle-dala in stopila k oknu. — Lepo, ne-beško bi bilo, da je ne bi gopolilo v sklepih... — Ali ni nekaj zaškrpilo pred vrati-mi?... Polona je prisluskovala. — Ne, ničesar ni, le zdelo se ji je.

Z bolestinim izrazom je zopet snela zobovje in ga obdržala v levici. Z dru-goro roko je dvignila zrcalo pred obraz in se ogledovala. — Kako neusmiljeno si, zrcalo! Popolnoma brez zobi! Kdaj ste se pa ve naselile na lice, ve neštete gušbe in gubice? Kdo je stkal srebrne niti na glavi? Ali bode res treba že v grob? Globoko je vzdihnila in okrenila solzne oči proti stropu — tedaj je pa treščilo v vrata. Poloni je padlo zobovje in čeplina iz rok. Zažvenketalo je ter zarožljalo po tleh kot bi se ubil zvón-ček, razsul rožni venec.

— Jernaš je opazoval Polonino po-četje, njeno zamaknenost skozi klju-čavnico. Zgrazal se je, mršil obrvi, sti-skal pesti, naposled je ogorčen loputnil z v

Originalne barve,

matrice (kote), voščeni papir za gostinstvo, specialni papir
12L — — — za razmnoževanje, se dobi vedno in najceneje pri

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova 6-1

Telefon 980

Makulaturni papir

kg a Din 5-

prodaja uprava „Slov. Naroda“

Dne 25. t. m. je umrl

Leopold Cesar

strokovni učitelj

S pokojnikom smo izgubili odličnega in ljubega stanovskega tovariša.

Tehniška srednja šola v Ljubljani

Moško kolo
dobro ohranjeno — naprodaj.
— Zaloška cesta 14. 720

Sedem prašičkov
osem tednov starih — prodam.
— Poljanska cesta 55. 720

Lep semenski oves
in vsakovrstno BRINJE — najceneje pri tvrdki I. KNEZ.
Ljubljana, Gospodarska cesta št. 3. 701

„Posest“
Realitetna pisarna
družba z o. z.
LJUBLJANA,
Miklošičeva cesta št. 4
sprejema prijave in posreduje pri oddaji stanovanj, sob, trgovskih in obrtnih lokalov, za oddajalce popolnoma brezplačno.
Nudi prevzemnikom veliko izbiro v stanovanjih, samostojnih sobah, trgovskih in obrtnih lokalih po nizkih pristojbinah. Za oddajalce najboljša prilika oddaje stanovanj, ker brez vseh stroškov. 43/L

Mlad gospod,
vojaščin, več slovenskega, nemškega in italijanskega jezika — išče službo v pisarni ali skladišču. — Ponudbe pod „Takojšnji nastop/713“ na upravo „Slov. Naroda“.

Najboljše in najcenejše čevlje
kupite pri A. Gorše, Stari trg št. 15 42/L

Trgovski lokal
s stanovanjem v mestu ali na deželi iščem v najem. — Ponudbe pod „Lokal 1/712“ na upravo „Slov. Naroda“.

Sadno drevje
Jablane, visokodebelne, 1a, 10.— dinarjev, 11a 8.— Din, 11b 4.— dinarjev; hruške 1.— Din dražje, poludebla 1.— Din ceneje — oddaja Drevesnica Stopar, Velenje. 707

Šiviljo
sprejemam na stanovanje in ev. tudi na hrano na prometnem kraju v Rožni dolini. Soba je lepa in zračna; električna razsvetljava. — Ponudbe pod „Bodočnost/678“ na upravo „Slov. Naroda“.

Sobo
15 minut od glavne pošte oddaljeno, zračno, električna razsvetljava — takoj oddam gospodu ali gospodičini; event. tudi s hrano. — Ponudbe pod „Zračna/695“ na upravo „Slov. Naroda“.

Enodružinsko hišico
z lokalom na prometnem kraju v mestu ali na periferiji mesta kupim takoj. Cena do 70.000 dinarjev. Ponudbe pod „Enodružinska/696“ na upravo „Slov. Naroda“.

Trgovski pomočnik,
mlajša moč, vojaščin, prost. išče mesta v trgovini ali slično. — Ponudbe pod „Vesten/692“ na upravo „Slov. Naroda“.

Zastopniki
se sprejemajo za lukrativen predmet. Prednost imajo taki, ki so se že pečali s srečkami. — „Merkur“, Brno, Nov. 672

V bližini Ljubljane se prodaja večje posestvo
hiša in gospodarsko poslopje, v celoti 35 johov zemlje. Possestvo leži ob železnici. — Naslov pove uprava „Slovenskega Naroda“ 702

Sadno drevje
Več sto jablan, visokih in prtičnih po 4, 8, in 10 Din in nekaj češpelj ima naprodaj — Kmetijska družba v Ljubljani, Turjaški trg 3. 703

Opremljena soba
v sredini mesta se odda takoj samo boljšemu gospodu, event. tudi dvema. — Naslov pove uprava „Slov. Naroda“ 706

Oglejte si svile
klobuke in slamnike od 100.— dinarjev naprej v modnem salonu — „Stachty“ Maške, Ljubljana, Zidovska ulica 3. — Popravila se sprejemajo. 718

Zastoj — spalno sobo
novo, kompletno dobite pri tomboli „Dom ubogih“ na velikonočni ponedeljek. Srečke v trafikah ali zadržni pisarni „Mojmira“, Maribor, Koroska cesta 10/L 723

Pozor dekleta in mlade žene!

Kaj morajo imeti mlade dekleta in mlade žene doma, da zadovoljuje moškega?
Cena komad 50.— Din.
Dr. Joh. Stim, Wien III., Kölblgasse Nr. 21/4

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica
Ivan Bricelj, Ljubljana,
Dunajska cesta 15 in Gospodarska (dvorišče kavarne „Evropas“).
Se priporoča — izvršitev točno, cene zmerno. 78/1

„Posest“
Realitetna pisarna
družba z o. z.
LJUBLJANA,
Miklošičeva cesta št. 4

proda:
HISO, prtilčno, štiri sobe, dve kuhinji, v dobrem stanju, elektrika, vodovod, dvorišče, pet minut od Kongresnega trga, Din 65.000.—

HISO, visokoprtilčno, novoizdano, dve stanovanji po 3 sobe, vrt, pod Rožnikom, Din 115.000.—

VILO, visokoprtilčno, novoizdano, 6 sob, pritlikline, elektrika, parketi, vodovod, velik vrt, blizu glavnega kolodvora, Din 190.000.—

VILO, enonadstropno, tristan, dva lokala, dve stanovanji, razpoložljivo, velik vrt, Rožna dolina, Din 160.000.—

HISO, trgovsko, dvonadstropno, dva lokala, dva stanovanji po štiri sobe, pritlikline, stanovanje in lokal takoj razpoložljivo, prometna cesta, center Ljubljane, Din 250.000.—

HISO, visokoprtilčno, novoizdano, 4 sobe, pritlikline, vrt, Vodmat, Din 100.000.—

HISO, visokoprtilčno, štiri stanovanja po dve sobi, pritlikline, vrt, Rožna dolina, 135 tisoč dinarjev.

HISO, visokoprtilčno, tri parkirane sobe, pritlikline, elektrika, vodovod, lep vrt, Trnovo, Din 125.000.—

HISO, novoizdano, 6 stanovanjskih prostorov, velik vrt, Rožna dolina, Din 116.000.—

Poleg tega večje število stanovanjskih hiš, vil, trgovskih, gostilniških objektov v Ljubljani, na deželi kmetijska posestva, graščine, industrije, stavbe, parcele itd. 711

Travniki in vrt
v Mestnem logu št. 15 — se oddajo v najem.

P. n. reflektanti se vlijudno vabijo dne 29. III. 1927 ob 11. uri dopoldne na označeno mesto. 725

Lastnikom gramofonov
naznanjamo, da zamenjujemo, ozir. jemljemo rabljene plošče pri nakupu novih v račun samo števila 1. magnika t. l. Od tega dneva dalje bomo zamenjali oziroma vzeli samo iste plošče v račun, katere so bile pri nas kupljene. — A. Rasberger, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 5. — Največja zaloga gramofonov in plošč v Jugoslaviji. 658

J. Silepušič

— Sisak —

poročnik
slobo tambura, čika
caritura, čika
ostala potreb-
stima za svo-
glazbo. Od-
toven se po-
22-1 (isto) udelež. — Cjenik franco.

Najnovejši opaki in izum
petrolejske plinaste svetiljke,
AIDA z Amrovo žarnico

200-500
svet. moči.
Krasna bela luč.
Neznatna pot-
raba petroleja.
Sveti kakor
elektrika.
„AIDA“

se rabi za razsvetljavo prodajalnic, aradov, gostilnic, šol, cerkev, dvorac, vrtov itd. „AIDA“ je prikladna za najmanjše in največje prostore. — Zahtevajte prospekt! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma

SVARG : drug
Ljubljana, Preradovičeva ulica 1
— Iščemo zapune zastopnike —
— Zahtevajte takoj prospekt! —

Po nižani ceni.
Dvokolesa, motorji, vsakovrstni otoski vozčki, nameštni deli, pnevmatika. Poseben oddelek za popravila avtomobilov in polno popravilo avtomobilov. Prodaia na obroke. — Ceniški tranki

„Jribuna“ F. B. L., tovarna dvokoles in otoskih vozčikov
LJUBLJANA, Križovska cesta št. 54/L

Francoske vezanine toilet

volno, svilno, srebrom in zlatom po naj-novejših smernicah posestirne pariskolonske tvrdke AMK. — Najmodnejši način in najfinišni izvršitev vezanja za-
starev, perila, pregrinjat, izdelovan e in razpoložljive šablone za predtisk ženskih ročnih del. Entanje, ažuriranje, predtiskanje.
Matek & Mikeš, Ljubljana
DALMATINOVA 13 54/L

LOKOMOBILI
MOTORI DIZEL
GATERI PINI & KAY
POVOLJNI PLAČEVNI USLOVI
Braća FISCHER B.
ZAGREB, Pantovčak 1b. 120-1

TRIKO-PERILO
za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni robci, palice, vilice, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in brivce edino le pri tvrdki

Iosip Petelin
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika.
Najnižje cene! Na veliko in malo.

temu možu vidi se da nosi Palma potpetnike.

Zahvala.

V trenutkih najtežje bolesti, ki nas je zadela vsled nenadne in prerane izgube naše predobre soproge, mamice, stare mamice, sestre in tašče, gospe

Minke Jelačin roj. Traun

nam je došlo v tolažbo in uteho toliko dokazov resničnega sočutja, da nam ni mogoče za vsako tolažilo posebej izreči zahvalnih besed. Zato naj bo na tem mestu izražena naša prisrčna zahvala vsem, ki so se nas v teh grenkih urah spomnili in delili z nami našo neizmerno bol.

Posebno se zahvaljujemo vsem, ki so obsuli pokojnico s krasnimi vencmi in cvetjem in onim, ki so počastili njen spomin z darovi v dobrodelne svrhe. Prisrčna zahvala pevskega zboru slovenskega trgovskega društva „Merkur“ za ganljive žalostinke, gg. predstavniki kom raznih uradov, korporacij, društev in zavodov ter vsem, ki so nepozabno pokojnico z nami spremili k večnemu počitku. Bog plačaj vsem!

Svetel spomin na blago in plemenito pokojnico nas bo vodil na nadaljnem težkem potu zemskega življenja. Naj počiva v večnem miru!

Ljubljana, 26. marca 1927.

Ivan Jelačin,
soprog.

Ivo, Minka, Elca, Mirko, Milo,
otroci.

Clari Jelačin,
sinova.

Hanuš Krofta,
zet.

Vlasta, Miloš, Tuši, Risto, Eva,
vnuki.

in vsi ostali sorodniki.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd. Izpolnjeva Kredit Ljubljana. Telefon 40 457 41, 111 1 6